

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Bakalářská práce

Václava Morongová

**Analýza současného trhu beletrie v České republice z hlediska čtenářské
úspěšnosti**

**Analysis of the present fiction market in the Czech republic from the
point of its attractiveness for readers**

Praha 2010

Vedoucí práce: PhDr. Hana Slámová, Ph.D.

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 19. května 2010

.....
podpis studenta

Identifikační záznam:

MORONGO VÁ, Václava. *Analýza současného trhu beletrie v České republice z hlediska čtenářské úspěšnosti [Analysis of the present fiction market in the Czech republic from the point of its attractiveness for readers]*. Praha, 2010-05-19. 54 s., XV s. příl. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Hana Slámová.

Abstrakt (česky)

Bakalářská práce provádí analýzu současného knižního trhu beletrie a zjišťuje, o jaké knihy má zájem dospělý čtenář. Práce zkoumá, jaké tituly knih si čtenář vybírá v knihkupectví a jaké si půjčuje ve veřejných knihovnách. Úvodní kapitola seznamuje čtenáře se situací na českém knižním trhu v období posledních pěti let. Stejným časovým obdobím se zabývá celá bakalářská práce. Druhá kapitola si bere za cíl zjistit, jaké knižní tituly, žánry a autory si v posledních pěti letech kupuje dospělý čtenář. Třetí kapitola bakalářské práce vyhodnocuje žebříčky nejpůjčovanějších titulů beletrie podle Městské knihovny v Praze za posledních pět let. Zabývá se mimo jiné i otázkou, co může čtenáře ve výběru knihy ovlivnit. Předposlední kapitola se zaměřuje na žebříčky nejpůjčovanějších knih malé městské knihovny, Městské knihovny v Klatovech. Krom vyhodnocení statistik, se autorka zaměřuje na způsob, jakým je prováděna akvizice v knihovně. V závěrečné části bakalářské práce je porovnání výsledků druhé a třetí kapitoly. Práce je opatřena tabulkovými přílohami. [Autorský abstrakt].

Abstrakt (anglicky)

The bachelor thesis analyzes the current fiction book market and determines what kind of books adult reader is interested in. The bachelor thesis researchs what titles of books readers select in bookstores and what readers borrow in public libraries. The first chapter introduces the situation on the Czech book market in the last five years. The second chapter takes to find out what book titles, genres and authors are buying by adult reader in the past five years. The third chapter evaluates the charts of the most borrowed fiction titles,

according to the Municipal Library of Prague in the last five years. It deals with the question of what readers influence in choosing books. The penultimate chapter focuses on the most borrowed books charts from a small municipal library, Klatovy Public Library. The author also researches how is the acquisition in the library carried out. In the final part of this work the author compares the result of the second and third chapters. The work is equipped with tables. [Authors' abstract].

Klíčová slova (česky):

knižní trh, knižní produkce, nakladatelská činnost, beletrie, četba, čtenářství, veřejné knihovny, knihovní fondy, Městská knihovna v Praze, Městská knihovna v Klatovech, akvizice veřejných knihoven, knihkupectví, výzkumy

Klíčová slova (anglicky):

book market, book production, publishing, fiction, reading, public libraries, library funds, the Municipal Library of Prague, Klatovy Public Library, acquisition of public libraries, bookstores, research

OBSAH:

PŘEDMLUVA	9
1. CHARAKTERISTIKA ČESKÉHO KNIŽNÍHO TRHU	11
1.1 ROLE ČTENÁŘSTVÍ VE SPOLEČNOSTI.....	11
1.2 SLOŽENÍ A HISTORIE ČESKÉHO KNIŽNÍHO TRHU	11
1.3 SOUČASNÝ KNIŽNÍ TRH V ČESKÉ REPUBLICE.....	13
1.4 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ NAKLADATELÉ.....	14
2. ŽEBŘÍČKY NEJPRODÁVANĚJŠÍCH KNIH.....	17
2.1 SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ A NAKLADATELŮ	17
2.2 NEJPRODÁVANĚJŠÍ NAKLADATELÉ.....	18
2.3 NEJPRODÁVANĚJŠÍ AUTOŘI	22
2.4 NEJŽÁDANĚJŠÍ ŽÁNRY	24
3. NEJPŮJČOVANĚJŠÍ TITULY BELETRIE V ČESKÉ REPUBLICE	27
3.1 NEJPŮJČOVANĚJŠÍ TITULY BELETRIE DLE MĚSTSKÉ KNIHOVNY V PRAZE.....	27
3.1.1 Rok 2005	28
3.1.2 Rok 2006	29
3.1.3 Rok 2007	29
3.1.4 Rok 2008	30
3.1.5 Rok 2009	31
3.2 CELKOVÉ SHRNTÍ ŽEBŘÍČKŮ NEJPŮJČOVANĚJŠÍCH KNIH	33
4. NEJPŮJČOVANĚJŠÍ TITULY BELETRIE PODLE MĚSTSKÉ KNIHOVNY V KLATOVECH.....	36

4.1 MĚSTSKÁ KNIHOVNA V KLATOVECH.....	36
4.2 NEJPŮJČOVANĚJŠÍ KNIHY UPLYNULÝCH PĚTI LET	36
4.3 NEJPŮJČOVANĚJŠÍ ŽÁNRY	39
4.4 ZPŮSOB AKVIZICE V MĚSTSKÉ KNIHOVNĚ V KLATOVECH	40
5. SHRNTÍ ŽEBŘÍČKŮ NEJPRODÁVANĚJŠÍCH A NEJPŮJČOVANĚJŠÍCH	
KNIH	41
5.1 AUDIOKNIHY.....	41
5.2 NEJPRODÁVANĚJŠÍ VERSUS NEJPŮJČOVANĚJŠÍ ŽÁNRY	42
5.3 PRODÁVÁNÍ VERSUS NEJVÍCE PŮJČOVANÍ AUTOŘI	44
5.4 PRODÁVANÉ VERSUS PŮJČOVANÉ TITULY.....	46
5.5 ZÁVĚR.....	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	49
SEZNAM PŘÍLOH	53
PŘÍLOHY	54

Předmluva

Cílem bakalářské práce je analýza současného knižního trhu v České republice. Autorka se pokusila zjistit, které tituly beletrie jsou v Česku v letech 2005 až 2009 nejprodávanější. Snažila se také odpovědět na otázku, co nakupujícího ovlivní ve výběru knihy. Zda to je jméno autora, nakladatele či literární žánr publikace. V této části autorka vycházela ze statistických žebříčků, které zpracovává Svaz českých knihkupců a nakladatelů. Výsledky této analýzy pak byly srovnávány s žebříčky nejvíce půjčovaných knih ve stejném časovém období. Bylo zajímavé hodnotit, jak moc se dané žebříčky liší a shodují. Byly stanoveny hypotézy, jež by měly vést k objasnění, co čtenáře zajímá při půjčování a nakupování knih. Tato část bakalářské práce byla zpracována podle statistik poskytnutých Městskou knihovnou v Praze. Dále se autorka zaměřila na konkrétní knihovnu, Městskou knihovnu v Klatovech. I zde se zajímala o to, co si čtenáři knihovny nejvíce půjčují. Po vyhodnocení žebříčku nejpůjčovanějších knih této městské knihovny byl zjišťován i způsob, jakým je prováděna akvizice v knihovně a co rozhoduje při nákupu knih.

Bakalářská práce se tedy pokusí zhodnotit, co vše ovlivňuje dospělého čtenáře ve výběru čtené literatury. Cílem není zhodnotit celý knižní trh. Autorka se zaměřila především na nakladatele, jejichž vydávané tituly se v žebříčku nejprodávanějších knih objevují nejčastěji.

Hlavním podnětem pro výběr tématu bakalářské práce byl autorčin zájem o problematiku čtenářství v České republice. Přesvědčení v užitečné a zajímavé výsledky analýzy byly dalším důvodem. Velkou výzvou pro ni byl i průzkum prováděný v menší městské knihovně v autorčině rodišti.

Text bakalářské práce je členěn do pěti kapitol. V té první jsou definovány základní pojmy, které se k tématu vztahují. Popsán je knižní trh a to, jak si vedl v minulosti. Ale především je popsáno uplynulých pět let, jež jsou pro bakalářskou práci stěžejní. Autorka zde také krátce představuje nakladatele, jež jsou z hlediska počtu vydávajících titulů za rok nejvýznamnější a seznamuje čtenáře s profilem vydávajících titulů. V druhé kapitole jsou vyhodnoceny žebříčky nejprodávanějších knih. Jsou zde představena nakladatelství, autoři a

žánry, jež se mezi prodanými tituly objevují nejčastěji. Třetí část práce se zabývá nejpůjčovanějšími tituly beletrie podle statistik Městské knihovny v Praze. I zde jsou uvedena jména nejvíce půjčovaných autorů a žánrů. Kapitola s číslem 4 se pak zaměřuje na menší městskou knihovnu, na Městskou knihovnu v Klatovech. I tady autorka vyhodnocuje nejpůjčovanější tituly podle autora a žánru. Po rozhovoru s Danou Čížkovou z oddělení akvizice byly také nalezeny odpovědi na otázky týkající se způsobu získávání dokumentů do fondu klatovské knihovny. Pátá, závěrečná kapitola, byla pro autorku práce nejzajímavější částí. Byly zde srovnávány žebříčky nejvíce prodávaných knih s těmi, co se nejvíce půjčují.

Hlavními prameny bakalářské práce byly žebříčky nejprodávanějších knih beletrie pro dospělé, vytvářené Svazem českých knihkupců a nakladatelů. Dále statistiky z automatizovaného knihovnického systému Městské knihovny v Praze a Městské knihovny v Klatovech, které obsahovaly informace o nejvíce půjčovaných titulech. Bakalářská práce tedy nebyla náročná z hlediska počtu použitých pramenů, ale v získání interních materiálů, které obsahovaly přehled nejpůjčovanějších knih. Dalším důležitým zdrojem informací byl čtenářský výzkum z roku 2007, který jeho autor Jiří Trávníček v roce 2008 publikoval pod názvem „Čteme?“.

Práce je doplněna přílohami, které tvoří tabulky s výsledky nejprodávanějších a nejpůjčovanějších knih. Odkazy na ně jsou uvedeny přímo v textu bakalářské práce.

Použité informační zdroje byly citovány podle normy ISO 690 a ISO 690-2. V závěrečném seznamu jsou řazeny abecedně. V textu je použita metoda citování, označována termínem „Harvardský systém“. Do hranaté závorky, z důvodu lepší přehlednosti, je uváděn první údaj záznamu a rok vydání. Tento systém je také specifikován normou ČSN ISO 690.

Mé poděkování patří Ondřeji Černému z Městské knihovny v Praze, díky němuž jsem získala precizně vypracované statistiky nejpůjčovanějších titulů. Dále zaměstnankyním Městské knihovny v Klatovech, které mi ochotně odpověděly na všechny otázky týkající se akvizice v knihovně a také mi sestavily žebříčky nejpůjčovanějších titulů uplynulých pěti let. Především pak mnohokrát děkuji vedoucí mé práce PhDr. Haně Slámové, PhD. za vypsání tématu práce, projevené důvěře pro jeho zpracování a také její odborný dohled, vstřícnost a inspirativní rady.

1. Charakteristika českého knižního trhu

1. 1 Role čtenářství ve společnosti

Stále se objevují zvěsti, že tradiční role knihy a čtení beletrie zaniká. Proto by bylo lepší, před samotnou charakteristikou jak to na českém knižním trhu vypadá, vysvětlit, že fakta vypovídají něco jiného. K přiblížení jaká je situace u českých čtenářů nám poslouží pár čísel z Trávníčkova výzkumu [2008, s. 52-54]. Z něj vyplynulo, že 83 % obyvatel České republiky přečte za rok alespoň jednu knihu. V průměru vychází, že za rok přečte každý Čech 16 knih. To pro tradiční tištěnou knihu znamená slušné postavení v české společnosti. Denně se četbě knih věnujeme zhruba 41 minut, což je sice polovina času, kterou strávíme u internetu, ale i tak je to celkem vysoké číslo.

To, že české společnosti není tato činnost lhostejná, dokazují i různé soutěže, zjišťující oblíbené autory či knihy. Příkladem může být anketa z roku 2004 Moje kniha. Do té se zapojilo kolem 94 000 obyvatel Česka. V hlasování se nakonec objevilo přes 12 000 titulů knih. Více než polovina jmen titulů se v anketě objevila jen jednou, což poukázalo na pestrost čtenářských zájmů [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004]. Dalším počinem na podporu četby byla celonárodní anketa s názvem „Kniha mého srdce“, jejíž výsledek byl vyhlášen na podzim loňského roku Českou televizí. Současně s touto akcí probíhal i multimediální projekt Kniha na pokračování. Ten umožnil méně nadaným tvůrcům sledovat vznik originálního literárního díla a těm lépe nadaným občanům dal projekt možnost realizace svého umu [Česká televize, 2010].

1.2 Složení a historie českého knižního trhu

Český knižní trh, který se ve světovém měřítku řadí mezi střední trhy, tvoří tři složky. Nakladatelství, knižní distributor a knihkupectví. Nakladatelství mají za úkol vydávat dokumenty, zajišťovat finanční prostředky a jazykovou, odbornou a výtvarnou úroveň

dokumentů. Úkolem knižního distributora je zprostředkování a pohyb knih od nakladatele ke knihkupci. Poslední článek knižního trhu, knihkupectví, se zaměřuje na prodej knih [STÖCKLOVÁ, 2008, s. 119-122]. Díky trendu posledních let je to i místo pro pořádání výstav nebo setkávání čtenářů s autory.

I tato oblast upozorovala po roce 1989 velké změny. Tehdejší počet nakladatelství nemohl stačit novému konkurenčnímu prostředí a tak začíná vznikat velký počet nových nakladatelů. Jan Halada ve své publikaci rozděluje polistopadový vývoj do tří fází [2007, s. 15-17]. Tu první autor vymezuje prvním pololetím roku 1990 – „doba, kdy je vše dovoleno“. Vyznačovala se prudkým rozšířením dosavadního trhu, počtem nových nakladatelů a vysokým nákladem knih. Druhé období, „období nástupu znovuobjevených žánrů“, začíná koncem roku 1990 a trvá do roku následujícího, 1991. V této době vzniká hodně reedic, dávno zapomenutých knih, reprintů a také velké množství do té doby ztracených žánrů. Mezi ty patřily westerny, červené knihovny, kovbojky a sci-fi. Třetí fáze začala v roce 1992 a dalo by se říci, že stále trvá. Je charakteristická přesyceností trhu. A to jak tituly, autory, tak i žánry. Od té doby náklady knih klesají. Počty vydaných titulů se naopak každoročně zvyšují. V dnešní době už není problém knihu vyrobit, ale prodat ji. PhDr. Anna Stöcklová uvádí, že minimálně jednu knihu v loňském roce vydalo přibližně 1 350 nakladatelů [2008, s. 119]. Ale jen zhruba 30 z nakladatelů vydalo 100 a více titulů za rok. Dnešní náklad titulů se pohybuje mezi čísly 3 500 - 5 000 výtisků. Před rokem 1989 byl průměrný náklad čtyřnásobný. Obdobná situace je i u jiných postkomunistických zemí. Například v Maďarsku vyšlo v roce 1990 celkem 7 464 titulů. Celkový počet výtisků byl 113 112 000 knih. O osm let později, v roce 1998, bylo vydáno 10 626 knih a celkový počet výtisků činil 47 046 000. V Rumunsku se v roce 1989 vydalo 3 867 titulů, počet výtisků byl 63 378 000. V roce 1998 se počet vydaných titulů vyšplhal na sumu 6 231 knih a počet výtisků činil 14 252 000 titulů. Tato situace dokazuje, že „knižním trhem postkomunistických zemí obíhá výrazně více titulů, ale také znatelně méně výtisků knih, než tomu bylo v době před politickými změnami“ [TRÁVNÍČEK, 2008, s. 70].

1.3 Současný knižní trh v České republice

V práci bude zhodnoceno uplynulých pět let. Přesná čísla z této doby však neznáme. Oproti tomu čísla před Listopadem víme přesně. A to díky tomu, že se náklad knih uváděl v tiráži. Dnes u nás neexistuje žádný spolehlivý zdroj konkrétních čísel. Přes Národní knihovnu nebo Svaz českých knihkupců a nakladatelů je můžeme jen odhadovat.

V roce 2005 vyšlo celkem 15 350 knižních titulů, z toho 22% tvořila beletrie. Zajímavé je, že přes 13 000 těchto knih vyšlo v prvním vydání. To jen dokazuje lačnost čtenářů po nových titulech. Jen malý počet titulů se dočká dalšího vydání. Celkem 1 356 nakladatelů vydalo v tomto roce alespoň jednu publikaci. Téměř 88% těchto vydaných titulů je v češtině. Z cizích jazyků převažuje, stejně jako v letech minulých, angličtina. Celkem 609 titulů. V jazyce německém vyšlo 125 knih, v ruském 39, ve francouzském a španělském 16, v polském 13. Zvýšila se produkce knih ve slovenštině. V roce 2005 vzrostla na počet 72 titulů, což bylo 2,5x více než v roce předchozím [Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005].

V roce 2006 došlo ke zvýšení knižní produkce na 17 019 vydaných titulů. Zvýšil se i počet vydaných reedií. V roce 2005 to byla 1/11 z celkového počtu, o rok později to byla už jedna čtvrtina. Alespoň jeden titul vydalo v tomto roce 1 314 nakladatelů. Ale jen 33 z nich vydalo více než 100 titulů v roce. 87% knih vyšlo v českém jazyce. Beletrie v tomto roce opět tvořila 22% z celkového počtu produkce [Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005].

V dalším roce, v roce 2007 bylo vydáno o 1 010 titulů více než rok předchozí. Přesně 18 029 knih. Ty byly vydány 1 200 nakladateli. Jen 29 z nich ale vydalo více než stovku titulů. 1/3 z celkového počtu knih tvořily překlady z cizích jazyků. Mezi nimi tradičně vítězí angličtina nad francouzštinou a němčinou. I podíl beletrie zůstává v tomto roce stejný, stále 22% [Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005].

Také v roce 2008 vzrostl počet vydaných titulů. Vyšplhal se na číslo 18 520. Z 90% procent se jednalo o nové tituly. Podíl překladů zůstává v tomto roce stejný, jako v letech předchozích. I tentokrát vévodí angličtina, kterou následuje němčina s francouzštinou. Celkem byly přeloženy tituly ze 46 jazyků. Beletrie stále tvoří zhruba 22% produkce. Ke konci roku 2008

je Národní agenturou ISBN registrováno 4 344 nakladatelů. Bohužel toto číslo není věrohodné. Agentura totiž oficiálně registruje všechny nakladatele a nemůže nikoho vyškrtnout [Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005].

Rok 2009 je charakteristický snížením počtu vydaných titulů. Vyšlo o 0,5% méně knih, než v roce předchozím, 17 598 titulů. Tato skutečnost je připisována světové ekonomické krizi, zvýšením DPH na knihy na 10% a také digitalizaci knih společnosti Google. Loni na českém trhu působilo 1913 vydavatelů knih, kteří vydali alespoň jeden titul. Více než 100 titulů vydala polovina z nich. Toto číslo však není úplně přesné, postupně totiž přibývá vydavatelů, kteří nepoužívají mezinárodní identifikátor knih ISBN. Odhaduje se, že téměř každé sedmé knize, která byla vydána chybělo ISBN. Téměř 90% vydaných knih byly novinky. K 31. 12. 2009 bylo v České republice registrováno 4 583 knižních vydavatelů. Za aktivní je považována zhruba polovina z nich. Zhruba 50 z nich během roku 2009 ukončilo svou činnost a 239 naopak zahájilo [CÍSAŘ, 2010, s. 24-26].

Typickým rysem uplynulých pěti let je postupný úbytek vydávané beletrie. V minulosti beletrie tvořila zhruba třetinu vydávaných knih. Dnes už tvoří jen zhruba pětinu. Naopak vzrostla skladba vycházející věcné a odborné literatury a knih pro děti a mládež. Díky tomu, že počty vydaných knih se každým rokem zvyšují, vychází pro jeden titul zhruba 567 obyvatel. Pro srovnání s jinými evropskými zeměmi se můžeme podívat například na Německo. Tam jeden vydaný titul připadá na asi 800 až 1 000 obyvatel. Z toho vyplývá, že na jednoho obyvatele se u nás vydává téměř dvakrát více knih než u našich západních sousedů [TRÁVNÍČEK, 2008, s. 69].

1.4 Nejvýznamnější nakladatelé

Mezi nejvýznamnější nakladatele beletrie uplynulých let podle počtu vydaných titulů patří společnost **Albatros media a.s.**, nakladatelství **Baronet**, **BB Art**, společnost **Euromedia Group**, vydavatelství **Fragment** a **MOBA**.

Nakladatelství **Albatros** už téměř rok nevydává jen knihy pro malé čtenáře. Loni v září společnost dokončila rozsáhlou proměnu v mediální společnost. Nový název je **Albatros media**

a.s. Vlastní celkem čtyři nakladatelské značky: Albatros, Plus, COOBOO a Edice České televize. Tento mediální dům sice navazuje na činnost společnosti Albatros, která na českém trhu funguje od roku 1949, ale vydává i jiné typy nosičů. Předmětem vydávání už nejsou jen knihy, ale nově také DVD a CD. Nakladatelství **Albatros** je charakteristické vydáváním literatury pro děti a mládež. Je vydavatelem příběhů o Harry Potterovi od J. K. Rowlingové pro Českou republiku. Nakladatelství Plus vydává literaturu pro dospělé čtenáře. Hlavně moderní společenské romány, horory, sci-fi a fantasy literaturu. Vyšli zde knihy Ondřeje Neffa, Stephena Clarka, autora humoristických románů či Raymonda Chandlera, tvůrce detektivek. COOBOO slouží hlavně pro teenagery a v Edici České televize vychází knihy, které mají spojitost s televizními pořady ČT [Albatros Media, 2010].

Nakladatelství **Baronet** má už sedmnáctiletou tradici. V edičním plánu se objevují hlavně romány pro ženy, historické romány, science fiction a detektivky. Nakladatelství vydává díla světových i českých autorů. Vydává bestsellery od známých autorů, jako například Arthura C. Clarka, Jamese Herriota, Raye Bradburyho, Johna Steinbecka, Jude Deverauxové a mnoha dalších. V posledních letech se nakladatelství vyznamenalo vydáním nově nalezeného rukopisu Alexandra Dumase Rytíř de Sainte-Hermine [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 39].

Pražské nakladatelství **BB art** se specializuje na překladatelskou beletrii. A to hlavně na thrillery, detektivky a romány pro ženy. Mezi vydávané autory patří Ed McBain, známý autor detektivek, Candace Bushnelllová nebo Meg Cabotová, autorky románů pro ženy [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 40].

Euromedia Group vlastní čtyři nakladatelské značky – **Knižní klub**, **Odeon**, **Ikar** a **Universum**. Na vydávání beletrie se orientují první tři značky. **Knižní klub** je zaměřen hlavně na českou literaturu, detektivní a krimi literaturu, historické romány a dětskou literaturu. Knihy značky **Odeon** jsou většinou díla nositelů Nobelových či jiných prestižních cen. Jedná se tedy o současnou světovou i českou prózu a poezii. **Ikar** se obrací hlavně na ženské čtenářky. Pro ně připravuje romance, společenské romány či kuchařky a rádce. Mezi bestsellery knižního velkoobchodu patří například kniha *Libáš jako Bůh* od české spisovatelky Marie Poledňákové, která vyšla v **Knižním klubu**. Velmi prodávanou byl i autobiografický román Terezy Boučkové *Rok kohouta* či román Johna Irvinga *Dokud tě nenajdu*. Obě knihy byly vydány nakladatelstvím

Odeon [Euromedia Group, 2010].

Dalším význam článkem v nakladatelském řetězci je nakladatelství **Fragment**. Vzniklo v roce 1991. Tehdy ještě pod jménem Jan Eisler, podle tehdejšího zakladatele společnosti. Dnešní název nakladatelství získalo v roce 2007. Vydávání beletrie pro dospělé tvoří sice jen 12% z celkové produkce nakladatelství, ale tohle číslo rozhodně není pro český trh zanedbatelné. V roce 2008 i rok poté si lidé nejvíce kupovali *Povídky* od Zdeňka Svěráka. Velice oblíbenou byla i jeho předchozí kniha *Vratné lahve*. U mladých čtenářů se stal velice populární fantasy román *Eragon* i všechna jeho pokračování a také *Letopisy Narnie* [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 81].

Nakladatelství **MOBA**, Moravská Bastei, funguje v České republice od roku 1991. Počtem ročně vydávaných titulů se řadí k největším českým nakladatelstvím. Ten činí přibližně 400 titulů za rok. Více než polovina těchto knih je z dílny českých autorů. Krom knih s běžnou pevnou vazbou, je pro nakladatelství typické vydávání sešitových románů. Ty vychází od samotného vzniku nakladatelství. Vycházejí ve více řadách. Například Romány pro ženy, Lékařské romány, Westerny, Horory a Perry Rhodan. Mezi nejprodávanější knihy patří určité detektivní a krimi příběhy. Těmto žánrům jsou věnovány celé edice. Například edice Kočka, která..., Světová krimi či Původní česká detektivka [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 131].

2. Žebříčky nejprodávanějších knih

2.1 Svaz českých knihkupců a nakladatelů

Při zjišťování informací o nejprodávanějších publikacích bylo čerpáno především z žebříčků vytvářených Svazem českých knihkupců a nakladatelů (SČKN). Tato organizace byla založena již v roce 1879 známými historickými osobnostmi jakými byli Josef Richard Vilímek, Jan Otto a František Topič. Smyslem vzniku bylo šíření českých knih a dodržování profesní etiky. Tuto funkci si Svaz udržel do dnes. V roce 2008 mělo sdružení 273 členů, z nichž dvě třetiny tvořili nakladatelé a zbylou třetina knihkupci, knižní distributoři a vydavatelské útvary. Významným počinem organizace bylo v roce 1997 založení společnosti Svět knihy. Ta má také za úkol propagovat český knižní trh a vytvářet obchodní prostor pro české i zahraniční nakladatele. Mezi další aktivity společnosti SČKN patří například každoroční udělování literární ceny Jiřího Ortena. Tu může dostat jen autor prozaického či básnického díla napsaného v českém jazyce. Autor však v době vydání knihy nemůže být starší třiceti let. V minulých letech vyhrály mladé autorky jako například Jana Šrámková, Petra Soukupová se svou vynikající prózou *K moři* či Petra Hůlová. Dalším počinem společnosti je kampaň „Rosteme s knihou“. Projekt, jehož hlavním smyslem je podpořit četbu knih, vznikl v roce 2005. Není však určen jen pro děti a mládež, jak se může na první pohled zdát. Na webových stránkách jsou informace i pro dospělé. Na své si zde přijdou rodiče, učitelé i knihovníci. Nejaktuálnější akcí tohoto projektu je kampaň s názvem „Závislost na celý život“. Řeč je samozřejmě o knize. „Kampaň si klade za cíl oživit co největší nárůst povědomí o vydávaných knižních titulech a zdůraznit, že četba je i v dnešní digitální době atraktivní způsob, jak trávit čas“ [Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005].

Každý týden také organizace vytváří žebříčky nejprodávanějších knih. Spolupracuje téměř se stovkou českých knihkupectví, která odesílají data o prodaných titulech. O konečné seřazení a vyhodnocení týdenní a následně i roční statistiky se stará paní Mária Olšanská. Souhrnné žebříčky Svazu českých knihkupců a nakladatelů v letech 2005 až 2009 viz (*Příloha č. 1. Souhrnné žebříčky SČKN za roky 2005 – 2009*).

Při vyhodnocování statistik byla použita podobná taktika, jakou používá Mária Olšanská.

Autorovi, který se v žebříčku umístil na 1. místě autorka přidělila 5 bodů, 2. místu 4 body, 3. umístění 3 body, 4. dostal 2 body a 5. až 20. místo 1 bod. Tím pádem vznikly dva výsledky – autoři, kteří získali nejvíce bodů podle úspěšnosti a pak ti, kteří se v žebříčcích objevovali nejčastěji.

2.2 Nejprodávanější nakladatelé

Je zajímavé, že knihy od nakladatelů, kteří vydávají nejvyšší počty titulů, nejsou zároveň knihy nejprodávanější.

V roce 2005 se v první dvacítkě nejvíce objevují jména těchto nakladatelství: 4x **Argo** a **Metafora**, 3x **Repronis** a 2x **XYZ**.

Nakladatelství **Argo** vydává beletrii i odbornou literaturu. Soustředí se jak na české, tak i na zahraniční autory. Publikuje známé literární tvůrce, ale nebojí se objevovat i nové talenty. Mezi přednosti nakladatelství patří také pečlivý výběr překladatelů zahraničních knih. Ty jsou pak vydávány hlavně v edici AAA, edici anglo-amerických autorů a SSP, edici současné světové prózy [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 30-31]. Mezi nejprodávanější tituly v roce 2005 patřil román *Záhir* Paula Coelho, *Da Vinciho kód* Dana Browna, *Třetí přání* od Roberta Fulghuma a jeho druhý díl *Třetí přání 2* s podtitulem *Zbytek příběhu (skoro)*. *Záhir* byl 3. a *Da Vinciho kód* 6. nejprodávanější publikací. Fulghumovy knihy se umístily na 9. a 10. místě.

Nakladatelství **Metafora** patří k těm méně známým, avšak na poli čtenářské úspěšnosti se tahle skutečnost nijak neprojevuje. Nakladatelství se orientuje spíše na překladovou beletrii. Vydává detektivky, oddechovou literaturu, esoteriku a také různé knihy plné nápadů či rad [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 128]. V roce 2005 se nejvíce prodávaly knihy od Dana Browna – *Šifra mistra Leonarda*, *Pavučina lží*, *Andělé a démoni* a *Digitální pevnost*. *Šifra mistra Leonarda* se stala dokonce 2. nejvíce prodávanou knihou. Zbylé tři autorovy knihy skončily na 12., 13. a 14. místě.

Repronis se specializuje na vydávání autorů či témat určitým způsobem tematicky zaměřených. Do povědomí se nakladatelství dostalo díky známým *Deníkům Ostravaka*. Tři díly

od autora, který si říká Ostravak Ostravski, se umístily v roce 2005 v první dvacítkě. Tato díla se dočkala i vydání na CD, televizního, rozhlasového a divadelního zpracování. Třetí díl Ostravakovy publikace se umístil na posledním, 20. místě, 2. díl na 11. místě a díl první ještě o několik příček výše, na 7. místě.

Nakladatelství XYZ je součástí českého knižního trhu od roku 2004. Specializuje se na vydávání původní české i zahraniční beletrie. Dále zde vychází autobiografie, životopisy a rozhovory, také literatura faktu, historické publikace a výpravné encyklopedie [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 209]. V žebříčku nejprodávanějších titulů se jméno nakladatelství objevilo díky knihám Jana Krause *Uvolněte se prosím!* a *Tak to vidím já. Uvolněte se prosím!* se stalo hodně prodávanou knihou. Obsadilo dokonce 4. místo. Druhá publikace skončila 18.

O rok později, v roce 2006, se opět hodně kupují knihy nakladatelství **Argo**, **Domino** a **Karmelitánského nakladatelství**.

Jméno nakladatelství **Argo** se v žebříčku objevuje dvakrát. Jednou ve spojitosti s Danem Brownem a jeho ilustrovaným vydáním *Da Vinciho kódu*, které se stalo sedmou nejvíce prodávanou knihou a podruhé s *Rukověť bojovníka světla* autora Paula Coelho, jež obsadil 15. příčku.

Dvakrát se v žebříčku nalézají i nakladatelství **Domino**. Toto nakladatelství bylo založeno v roce 1997. Od té doby vydává beletrii ve čtyřech řadách – Historická řada, Napětí, Romány z lékařského prostředí a Romantika. Podle názvů lze odhadnout i tématické zaměření vycházejících knih. Mezi vydávané autory patří Jeffery Deaver, Robert Ludlum či Michael Connelly [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 64]. V roce 2006 si lidé nejvíce kupovali román Khoury Raymoda *Poslední templář* a Deaverův detektivní román *Hodinář*. *Poslední templář* se stal pátým a *Hodinář* čtrnáctým nejprodávanějším titulem.

Také jméno **Karmelitánského nakladatelství** se v žebříčku objevilo dvakrát. Nakladatelství působí na českém trhu od roku 1991 a zaměřuje se na křesťansky orientovanou literaturu. Mezi vydávané autory patří Vojtěch Kodet, Anselm Grün či Marie Svatošová [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 103]. Právě její kniha *Až k prolití krve* se stala čtenářsky oblíbenou. Umístila se na 17. místě. O jednu příčku výše, na 16. místě se pak umístil Ladislav

Kubíček se svou prózou *Zapalují*?

V roce 2007 se, stejně jako v letech minulých, hodně prodávají knihy vydané nakladatelstvím **Argo**. Za ním následuje společnost **Euromedia Group**.

Mezi tituly nakladatelství **Argo** tento rok patří *Čarodějka z Portobella* Paula Coelho, *Co jsem to proboha udělal?* Roberta Fulghuma a *Húrinovy děti* od spisovatele J. R. R. Tolkiena. Nejvíce prodávanou z této trojice knih, se stala *Čarodějka z Portobella*. Kniha obsadila 4. místo. Na 8. místo dosáhl Robert Fulghum a J. R. R. Tolkien zůstal 3 příčky pod ním.

Úspěšné jsou i tituly společnosti **Euromedia Group**. Pod nálepkou Knižního klubu vyšel *Afghánec* Federicka Forsytha, *Kočka mezi holuby* Agathy Christie a román *Dva pro Říši* od Jiřího Šulce, který se v žebříčku objevil na 12. místě. *Afghánec* byl sedmý a *Kočka mezi holuby* devátá.

I v roce následujícím pochází nejvíce knižních titulů z produkce nakladatelství **Argo**. Dále se objevuje **Motto**, **Academia** a **Euromedia Group**.

Argo tento rok uspělo románem *Katedrála moře* spisovatele Ildefonso Falconese, *Cesta* z pera Cormaca McCarthyho a *Brida* od Paula Coelho. Knihu Paula Coelho vynesli nakupující čtenáři na 8. místo, *Cestu* na 12. a *Katedrálu moře* na 13. místo.

Dvakrát se v žebříčku objevuje nakladatelství **Motto**, **Academia** a **Euromedia Group**.

Motto se specializuje na českou i světovou beletrii. Především pak detektivky, romány a humoristickou prózu. Vydává oblíbené české autorky jako Halinu Pawlowskou, Ivanku Devátou, Barboru Nesvadbovou, Ivu Hercíkovou a Jarmilu Loukotkovou [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 133]. V roce 2008 se hodně prodával *Pohádkář* Barbory Nesvadbové a *Zanzibar* Haliny Pawlowské, který obsadil předposlední, 19. místo. *Pohádkář* se stal 3. nejprodávanějším titulem roku 2008.

Nakladatelství **Academia** bylo založeno už v roce 1953. Tenkrát ještě pod názvem Československá Akademie věd. O 13 let později získalo nakladatelství dnešní název. Význam společnosti nespočívá jen ve vydávání naučné literatury, ale také kvalitní zahraniční a české beletrie [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 17]. V edici Krásná literatura vychází Ivan Klíma, Pavel Kohout či Ivan Kraus. Právě Krausovi povídkové knihy *To na tobě doschne* a *Prosím tě*,

neblázni! byly za rok 2008 nejprodávanějšími.

Odeon, patřící pod společnost **Euromedia Group**, v roce 2008 uspěl s autobiografickým románem Terezy Boučkové *Rok kohouta* a také s *Pokáním* Iana McEwana. Autobiografická próza získala sedmou příčku a *Pokání* příčku šestnáctou.

I v roce 2009 u čtenářů uspěly knihy z dílny nakladatelství **Argo**. Prodávané byly i knihy nakladatelství **Host** a **Druhé město**.

Argo proslavil opět Paulo Coelho, tentokrát s románem *Vítěz je sám*, který se stal vůbec nejprodávanějším románem tohoto roku. *Dále Smrt Zajdy Munroa* od Nicka Cava a *Andělé a démoni* Dana Browna. Nick Cave dosáhl na 15. místo a Dan Brown o 2 místa níže.

Třikrát se v žebříčku objevilo nakladatelství **Host** a dvakrát **Druhé město**.

Historie nakladatelství **Host** je úzce spjata se stejnojmenným samizdatovým časopisem, který vycházel od roku 1985. Zhruba o pět let později v nakladatelství vychází první knihy. Vydávaly se zde hlavně básnické sbírky, což trvá i nadále. Krom toho se nakladatelství zaměřuje i na současnou českou a překladovou prózu [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 91]. V roce 2009 nakladatelství uspělo u čtenářů v souvislosti se třemi díly. Dvakrát s knihami Larssona Stiega *Dívka, která si hrála s ohněm* a *Muži, kteří nenávidí ženy*. Oblibu si získala i nádherná próza Muriel Barberyové *S elegancí ježka*. Detektivní romány Larssona Stiega obsadily 9. a 12. místo. Mezi nimi se na 10. místě umístila francouzská spisovatelka Muriel Barberyová.

Historie **Druhého města** sahá jen čtyři roky zpátky. Na českém vydavatelském trhu nahradilo mezeru, vzniklou zánikem nakladatelství Petrov. Převzalo tedy jeho ediční skladbu, která se orientovala hlavně na původní českou tvorbu. Vydává knihy Ireny Douskové, Jiřího Kratochvíla a také velice oblíbeného Michala Viewegha [Almanach Labyrint 2008, 2008, s. 66]. Ten v loňském roce zabodoval *Románem pro muže* a *Povídkami o lásce*, ty se staly dokonce 2. nejprodávanější. *Román pro muže* byl jen o pár příček níže, na 7. místě.

Shrnutím výsledků nejprodávanějších knih za posledních pět let zjistíme, že nejlépe prodávané knihy pochází z nakladatelství **Argo**. Knihy tohoto nakladatelství se v žebříčcích objevují celkem 15x. Z toho je 9 z nich v uplynulých pěti letech v první desítce umístěných.

2.3 Nejprodávanější autoři

Mezi nejprodávanější autory v posledních pěti letech patří **Dan Brown**, **Michal Viewegh**, **Paulo Coelho**, **Dick Francis**, **Terry Pratchett** a **Ostravski Ostravak**.

Dan Brown se narodil 22. června 1964. V roce 1996 vydal svou první knihu *Digitální pevnost*. O tři roky později pokračoval s románem *Andělé a démoni* a v roce 2001 vydal *Anatomii lži*, u nás také prodávanou pod názvem *Pavučina lží*. Zlom v jeho kariéře nastal v roce 2003 po vydání *Šifry mistra Leonarda*, která si velmi rychle našla mnoho příznivců po celém světě. Mezi dvorní nakladatele patří v České republice nakladatelství Argo. *Šifra mistra Leonarda* zde byla vydána také v jiném překladu pod názvem *Da Vinciho kód*. V letošním roce se jeho fanoušci dočkali dalšího románu *Ztracený symbol*. Podle jeho děl byly natočeny dva filmy. V roce 2006 měla premiéru *Šifra mistra Leonarda* a o tři roky později *Andělé a démoni* [Wikimedia Foundation, 2004]. I to jistě přispělo k oblíbenosti autorových knih. V žebříčcích nejprodávanějších knih se objevují všechny jeho dosud vydané knihy. Celkem se Brownovo jméno ukazuje osmkrát.

Z českých autorů ovládá žebříčky oblíbenosti už několik let **Michal Viewegh**. Svou spisovatelskou kariéru nastartoval již v roce 1990 prvotinou *Názory na vraždu*. Úspěšně pokračoval v psaní a za dva roky vyšla kniha *Báječná léta pod psa*. Následovaly *Nápady laskavého čtenáře*, *Výchova dívek v Čechách*, *Účastníci zájezdu*, *Zapisovatelé otcovské lásky*, *Povídky o manželství a sexu*, *Nové nápady laskavého čtenáře*, *Švédské stoly aneb Jací jsme* a ještě mnoho dalších [Wikimedia Foundation, 2004]. V posledních pěti letech se v žebříčcích objevuje pět jeho titulů: *Lekce tvůrčího psaní* (2005), *Báječný rok (Deník 2005)* (2006), *Andělé všedního dne* (2007), *Román pro muže* (2008) a *Povídky o lásce* (2009). Pět knih se dočkalo filmového zpracování a šestá se na to v letošním roce také chystá.

Brazilský spisovatel, textař, dramatik, novinář a scénárista **Paulo Coelho**, se narodil v roce 1947 v Rio de Janeiru. Začátky jeho spisovatelské dráhy rozhodně nebyly jednoduché. Prožil si jak nepřejícnost rodičů k jeho tvůrčí činnosti, tak i drogovou závislost. Možná všechny

strasti svého života nakonec zúročil ve svých knihách, které jsou vyhledávány čtenáři po celém světě [Wikimedia Foundation, 2004]. Výjimku netvoří ani Česká republika. Mezi jeho nejznámější knihu patří román z roku 1988 *Alchymista*. V Česku je výhradním vydavatelem autora nakladatelství Argo. V žebříčcích nejprodávanějších knih posledních pěti let se objevuje celkem pět autorových knih. Konkrétně román *Záhir* (2005), *Rukověť bojovníka* (2006), *Čarodějka z Portobella* (2007), *Brida* (2008) a *Vítěz je sám* (2009).

O další, čtvrtý, pomyslný stupínek nejprodávanějších autorů se dělí tři spisovatelé: **Dick Francis**, **Terry Pratchett** a **Ostravski Ostravak**. Všichni se v žebříčcích objevili čtyřikrát.

Dick Francis, který zemřel před nedávnem, 14. února 2010 ve věku 89 let, byl významným autorem detektivních románů. Většina z nich se odehrává v prostředí dostihového sportu. Vysvětlení je jednoduché, sám Francis byl od roku 1948 profesionálním žokejem. Po ukončení kariéry pracoval jako sportovní redaktor [Wikimedia Foundation, 2004]. Vydavatelem autora je pro Českou republiku nakladatelství Olympia. V rozmezí let 2005 až 2009 se v žebříčcích objevuje jméno autora čtyřikrát. A to ve spojitosti s jeho třemi tituly: *Rozkazem* (2006), *Mrtvý dostih* (2008) a *Talár a dres* (2009). Poslední dvě jmenované detektivky napsal Francis společně se svým synem Felixem Francisem.

Terence David John Pratchett, jak zní celé jméno anglického fantasy spisovatele, oslavil 28. dubna 62. narozeniny [Wikimedia Foundation, 2004]. Do povědomí čtenářů se dostal díky sérii knih *Úžasná Zeměplocha*. Vydavatelem autorových knih pro Českou republiku je nakladatelství Talpress. Fantasy romány, jež čtou lidé v metru po cestě do práce i studenti pod lavicí, se objevily v žebříčcích čtyřikrát. Prodávána byla fantasy *Zaslaná pošta / Úžasná Zeměplocha 32* (2005), *Buch! / Úžasná Zeměplocha 31* (2006), *Zimoděj / Úžasná Zeměplocha 34* (2007) a *Nadělat prachy / Zeměplocha 35* (2008).

Pod pseudonymem **Ostravak Ostravski** se skrývá ostravský blogger. Od roku 2004 publikuje autor na internetu na svém blogu. Jeho psaní je zajímavé především tím, že foneticky přepisuje ostravský dialekt. U příležitosti druhého výročí svého internetového publikování se rozhodl, jak sám píše na svém blogu, „zavřít kram“ [OSTRAVAK, 2010]. Jeho historky byly publikovány knižně, na CD nosičích a některé se dočkaly dokonce i televizního a divadelního zpracování. Knihy jsou vydávány nakladatelstvím Repronis. V letech 2005 až 2009 byly úspěšné

knihy zvané *Deník Ostravaka*. V roce 2005 to byl 1., 2. i 3. díl – *Deník Ostravaka*, *Deník Ostravaka 2 ... ještě mě nedostali* a *Deník Ostravaka 3 ... farame dal, no ni?*. V roce 2007 Ostravak vyšplhal na 15. příčku. A to díky *Deníku Ostravaka 6 ... za lepší zytřky!*.

Při vyhodnocování údajů ze statistických žebříčků, ne podle toho, kolikrát celkem se jméno daného autora objevilo, ale podle toho, na jakém místě se jeho kniha umístila, nedošlo k žádnému dramatickému promíchání pořadí. Ale k nějakému přece. Na úplném vrcholu se umístil **Michal Viewegh**. Dvě jeho knihy dvakrát získaly první místo a *Povídky o lásce* byly jednou druhé. Na druhém místě se umístil **Dan Brown**. Jedenkrát se jeho titul objevil na prvním a druhém místě. Třetí místo obhájil **Paulo Coelho**. Jednou se jeho román umístil na 1., 3. a 4. místě. Čtvrté místo připadlo **Dicku Francisovi**. Jeho knihy byly po dva roky třetí nejprodávanější. A pátý se umístil **Zdeněk Svěrák**. Jeho *Povídky* byly v roce 2009 čtvrtou nejlépe prodávanou knihou a v roce předchozím dokonce druhou.

Během pěti let se v žebříčku nejprodávanější beletrie objevuje 30 českých a 26 zahraničních autorů. Z toho 20 autorů, 11 našich a 9 cizích, se objevuje více než jedenkrát. Celkem 16 tvůrců se během pěti let stalo úspěšnými díky více než jednomu vydanému dílu. Z tohoto počtu bylo 7 českých a 9 zahraničních. Je zajímavé, že jeden titul českého autora si lidé kupují i více let po sobě. Tak to tomu bylo například s *Povídkami Zdeňka Svěráka* či *Nesnesitelnou lehkostí* bytí **Milana Kundery**. Titul zahraničního autora je většinou hodně prodáváný jen jeden rok. Aby byl autor úspěšný i roky další, musí čtenářům nabídnout nový titul.

2.4 Nejžádanější žánry

V bakalářské práci byla zjišťována i skutečnost, zda jsou některá témata žádána čtenáři více než ostatní. Vyhodnocování vycházelo z třídění Knižního webu [Euromedia Group, 2009]. Beletrie byla nakonec rozdělena na 10 kategorií:

- Biografické, autobiografické romány
- Cestopisy, reportáže
- Dobrodružství, napětí, thrillery

- Historické romány
- Humor, satira
- Krimi, detektivky
- Literatura pro ženy
- Psychologická próza
- Sci-fi, fantasy
- Společenské romány

Knihy byly do daných kategorií rozdělovány dle autorských či nakladatelských recenzí. Některé knihy je možné zařadit do více skupin. Vybrána však byla ta, která knihu charakterizuje nejpřesněji.

Mezi nejprodávanější žánry patřila v posledních pěti letech psychologická próza. Úspěšná je i dobrodružná, společenská literatura a biografie a autobiografie. O pomyslné páté a šesté místo se dělí dva protichůdné žánry – humoristická literatura s detektivkou. Za nimi následuje literatura pro ženy, sci-fi a fantasy, historické romány. Cestopis se v žebříčcích objevil jen jedenkrát.

Tento výsledek je trochu překvapením. Na základě obecné představy, že četbu beletrie většina lidí využívá k odpočinku, by se jistě očekával jiný výsledek než ten, že lidé raději kupují knihy, vykreslující duševní stav života a niterní reakce a prožitky. Čtenářskou oblíbenost dobrodružné literatury dokládá nejspíše fakt, že u této literatury čtenář očekává napínavý a poutavý příběh, který podráždí jeho nervy. Společenský román „zdůrazňuje současnou tematiku s širším panoramatem společenských vztahů“ [PETERKA, 2001, s. 173]. Často se v těchto dílech objevuje satirický či kritický obraz sociálních, politických a etických problémů. Ze zájmu o jiné osudy jsou stále populární biografie a autobiografie. Životopisy známých osobností jsou vydávány ve formě rozhovorů, pamětí či deníků. V posledním případě se většinou jedná o autobiografie, biografie jsou psány samotným autorem.

U pátrání, jaké knihy si lidé kupují nejvíce, byla také položena zajímavá otázka, zda má na prodejnost daného titulu vliv, že byl příběh převeden do filmové podoby. Podle očekávání bylo zjištěno, že ano. Jak jinak si vysvětlit úspěšnost prodeje titulu Jane Austenové *Pýcha a předsudek* v roce 2006? K prodeji románu, který poprvé vyšel na počátku 19. století, přispělo

jistě i to, že byl v předchozím roce úspěšně zfilmován. Podobně tomu bylo i u románu Corinne Hofmannové *Bílá Masajka*. V roce 2005 byl natočen stejnojmenný film podle knižní předlohy. V roce 2008 se stala bestsellerem kniha *Pokání* Iana McEwana. Podle tohoto příběhu byl v roce předchozím natočen film s Keirou Knightley v hlavní roli. Za prodejnost klasiky *Čachtická paní* Joža Nižnanského v roce 2008 se zasloužil Juraj Jakubisko. V roce 2008 totiž na motivy historického románu natočil drama *Bathory*. Některá nakladatelství dokonce vydávají literární předlohy pro filmové adaptace ve speciálních edicích. Jako například Academia, jež má Filmovou řadu. Můžeme jen hádat, jak se bude v roce 2010 prodávat nejznámější dílo Lewise Carrolla *Alenka v říši divů*, jež letos režisér Tim Burton převedl na plátno.

3. Nejpůjčovanější tituly beletrie v České republice

Výzkumem provedeným v roce 2007 se zjistilo, že knihovna je čtvrtým nejčastějším místem, kde lidé nabývají knih. Prvním nejčastějším místem jsou knihkupectví. Druhým způsobem získání knihy jsou přátelé a třetím dárky. Průzkum také odhalil, že veřejné knihovny navštívilo v průběhu roku 2007 zhruba 40 % populace. 27 % obyvatel nebylo v knihovně v daném roce, ale jiné roky veřejnou knihovnu navštěvovali. Jedna třetina obyvatel, 33 %, se do knihovny nepodívala ani v roce výzkumu, ani nikdy předtím. Bylo dále zjištěno, že nejčastějšími návštěvníky veřejných knihoven jsou lidé mladší a starší generace. Průzkum se zajímal i o to, zda to jsou více ženy či muži. Výsledek potvrdily i žebříčky nejpůjčovanějších knih, a to, že to jsou ženy. Ze všech služeb, jež v dnešní době veřejné knihovny nabízí, čtenáři nejvíce využívají půjčování knih. Dále si oblíbili půjčování časopisů, které následuje využívání čítáren, studoven, kopírování a mezinárodní síť Internet [TRÁVNÍČEK, 2008, s. 78-88].

3.1 Nejpůjčovanější tituly beletrie dle Městské knihovny v Praze

Při zjišťování informací, které tituly beletrie jsou nejpůjčovanější, bylo čerpáno ze statistických údajů získaných z Městské knihovny v Praze [Městská knihovna v Praze, 2010]. Knihovnu s 42 pobočkami a 3 bibliobusy, navštíví přes 2 miliony návštěvníků ročně. Díky tomu se výsledky nejpůjčovanějších knih dají zobecnit na širší zeměpisné měřítko, nejen Středočeský kraj. Fond Městské knihovny v Praze je tvořen přibližně 2 300 000 svazky. Beletrie zastupuje téměř polovinu fondu. Stejný je i poměr vypůjčované beletrie vůči naučné literatuře a jiným druhům dokumentů [Městská knihovna v Praze, 2009].

Žebříčky nejpůjčovanějších knih z let 2005 až 2009 viz (*Příloha č. 2 Žebříčky 20 nejpůjčovanějších knih Městské knihovny v Praze v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009*). Jedná se jen o tituly beletrie, které byly vypůjčeny čtenářem starším 18 let.

3.1.1 Rok 2005

Jaký byl výsledek v roce 2005? Nejpůjčovanějším autorem se stal **Michal Viewegh** a autorky **Sandra Brownová** a **Květa Legátová**.

Sandra Brownová je velice úspěšná americká autorka. Jen málokterý její román se nestal bestsellerem. Svou spisovatelskou dráhu započala před téměř 30 lety, v roce 1981. Od té doby ve Spojených státech amerických publikovala přes více než 70 románů [Wikimedia Foundation, 2004]. Vydavatelstvím autorčiných románů v Česku je nakladatelství Ikar, spadající pod společnost Euromedia Group. V uplynulých letech zde vyšla velká spousta jejích knih. Jen namátkou *Chut' lásky*, *Snídaně v posteli*, *Svědkyňe*, *Chut' lásky* či *Radostná zvěst*. Už podle názvů si lze domyslet romantický nádech knih.

Věra Hofmanová, jak zní pravé jméno české spisovatelky **Květy Legátové**, se narodila 3. listopadu 1919. To však není jediný spisovatelčin pseudonym. V roce 1961 vydala jako **Jarka Podhorná** román pro děti. Je autorkou rozhlasových her, dialogů, skečů. Čtenářsky oblíbená se stala až v dvaosmdesáti letech v roce 2002, kdy vyšla sbírka povídek *Želary*. Ještě ten samý rok byla vydána její neméně slavná próza *Jozova Hanule*. Tato próza se stala předlohou pro film *Želary*, jež vznikl v roce 2003 z dílny režiséra **Ondřeje Trojana**. Film i autorčina stejnojmenná kniha měly velký ohlas nejen u návštěvníků kin a knihoven, ale i u odborné veřejnosti. Film *Želary* byl nominován na Cenu Akademie, Oscara. A to v kategorii cizojazyčný film. Zůstalo však bohužel jen u nominace. Návrh na Českého lva už ale film proměnil. Cenu získala herečka Aňa Geislerová za hlavní ženský herecký výkon a Jiří Klenka za nejlepší zvuk. Kniha *Želary* v roce 2002 získala Státní cenu za literaturu [Wikimedia Foundation, 2004].

Během roku 2005 si nejvíce dospělých čtenářů vypůjčilo povídkovou sbírku české autorky **Květy Legátové** *Želary*. Na 3. místě se navíc umístila její novela *Jozova Hanule*. Dvakrát se v žebříčku objevilo i jméno americké spisovatelky **Sandry Brownové**. Bodovala s romány *Závist* (10. místo) a *Svědkyňe* (17. – 19. místo). Ale nejvíce si lidé půjčovali českého autora **Michala Viewegha**. Čtenáři si oblíbili *Povídky o manželství a sexu* (5. místo), *Báječná léta s Klausem* (6. místo), *Vybíjenou* (12. místo) a *Případ nevěrné Kláry* (16. místo).

3.1.2 Rok 2006

V tomto roce se nejvíce půjčují tituly **Dana Browna**, **Sandry Brownové** a **Michala Viewegha**.

Mezi dvacítkou nejpůjčovanějších knih se opět nejvíce objevuje **Michal Viewegh**. Čtenáři si žádají *Báječná léta s Klausem* (3. místo), *Povídky o manželství a sexu* (4. místo), *Vybíjenou* (7. místo) a *Případ nevěrné Kláry* (12. místo). Jeho prvenství už nás, vzhledem k výsledkům předchozím, moc nepřekvapuje. Každým rokem se autor představuje s novou knihou. A i když ho kritika moc nevychvaluje, čtenářům to očividně nevadí.

Nejvíce půjčovaným titulem se stal bestseller **Dana Browna** *Šifra mistra Leonarda*. Jméno známého autora je v žebříčku zmíněno ještě v souvislosti s jeho dvěma tituly *Digitální pevnost* (5. místo) a *Pavučina lží* (9. místo)

Celkem dvakrát, na předposledním a posledním místě, je mezi nejpůjčovanějšími tituly **Sandra Brownová**. I letos se půjčuje román *Závist* (19. místo) a *Svědkyne* (20. místo).

Zajímavé je, že autoři, jež se v roce 2006 půjčují nejčastěji, jsou zároveň i ti nejúspěšnější. Jen pro shrnutí – první a páté místo zabírá **Dan Brown** a třetí a čtvrté **Michal Viewegh**. Kdo ovládá to druhé místo? Odpověď je možná ještě zajímavější než skutečnost předchozí. Je to próza původně psaná pro dětské čtenáře, *Harry Potter a princ dvojí krve*, spisovatelky **Joanne K. Rowlingové**. Těžko říct, co stojí za úspěchem této prózy. Zda to, že je rodiči předčítána dětským posluchačům a nebo to, že i dospělí si rádi odpočinou od reálného světa a nechají se vtáhnout do toho pohádkového.

3.1.3 Rok 2007

Jaká jména se tento rok objevují nejčastěji? Krom stálic jako je **Dan Brown**, **Sandra Brownová** a **Michal Viewegh**, najdeme i jména dosud nezmíněná. Je to **Joy Fieldingová**, **Dick**

Francis a Nora Robertsová.

Knihy Kanadanky **Joy Fieldingové** se dají žánrově přiřadit k románům **Sandry Brownové** a **Nory Robertsové**. I ona píše příběhy plné romantiky, kde v hlavní roli vystupuje žena. Je zajímavé, že **Joy Fieldingová** se původně živila jako televizní a divadelní herečka. Nakonec ji však osud přivedl k jejímu dávnému snu, k psaní románů. To, že je v této oblasti úspěšnější, dokládá i fakt, že se její knihy překládají do více než 25 jazyků a mnohé z nich se dočkaly filmového zpracování [Wikimedia Foundation, 2004]. V Česku jsou knihy vydávány nakladatelstvím Ikar. Oblíbené jsou romány *Ztracená*, *Ted' neplač*, *V pavučině vztahů*, *Panenka*, *Poprvé* či *Zachrániš mě ráno*, jež vyšel také jako audiokniha.

Nora Robertsová se narodila před téměř šedesáti lety v americkém Marylandu. I její knihy patří mezi bestsellery. A to nejen ve Spojených státech. Získala několik literárních cen a čtyři její knihy se staly předmětem filmového zpracování [Wikimedia Foundation, 2004]. Vydavatelem autorčiných knih pro Českou republiku je nakladatelství Alpress. Příběhy knih *Nebe mé lásky*, *Veřejná tajemství*, *Žhavý led*, *Kouzla osudu* a mnoho dalších zaujmou spíše ženskou část populace. Pod pseudonymem **J. D. Robb** píše **Nora Robertsová** i detektivní romány.

V roce 2007 si lidé nejčastěji půjčují knihy **Nory Robertsové**. V žebříčku se objevují její tři tituly: *Černá růže* (6. – 7. místo), *Modrá jiřina* (15. – 16. místo) a *Modrý záliv* (18. – 20. místo). Ostatní autoři jsou zmiňováni vždy se dvěma tituly. Brownova *Šifra mistra Leonarda* se stala i tento rok nejvíce půjčovanou knihou vůbec. Jeho druhou půjčovanou knihou byla *Digitální pevnost* (18. – 20. místo). *Střepy Dicka Francise* ovládly místo 2. a román *Rozkazem* místo 5. Od **Sandry Brownové** se stále nejvíce půjčují romány *Svědkyňe* (8. místo) a *Závist* (13. – 14. místo). Od **Joy Fieldingové** se čtou romantické knihy *Poprvé* (10. – 11. místo) a *Ztracená* (17. místo). Stále úspěšné jsou i dvě z Vieweghových knih – *Vybíjená* (10. – 11. místo) a *Báječná léta s Klausem* (12. místo).

3.1.4 Rok 2008

Tento rok se nejvíce četla **Lilian Jackson Braunová**, **Joy Fieldingová**, **Dick Francis** a **Nora Robertsová**.

Lilian Jackson Braunová je americká spisovatelka. Narodila se roku 1913. Od 60. let 20. století do dnes píše detektivní knihy začínající *Kočka, která....* Jejich hlavním hrdinou je vždy zkušený novinář Jim Qwilleran, kterého jeho zvědavý duch přivádí k záhadným a tajemným příhodám. Spolu s ním dobrodružství prožívají i jeho dvě kočky, Koko a Yum Yum [Wikimedia Foundation, 2004]. Odtud nejspíš pramení název celé série detektivních příběhů. V Čechách je autorka od roku 2003 vydávána nakladatelstvím MOBA. Jako první ze série zde vyšla kniha *Kočka, která uměla číst pozpátku*. Naopak naposledy vydaným titulem je *Kočka, která měla 60 vousků*.

V roce 2008 se mezi dvacítkou nejpůjčovanějších autorů nejčastěji zmiňuje jméno Američanky **Nory Robertsové**. Srdce ženských čtenářek si získaly knihy *Modrá jiřina* (4. – 5. místo), *Červená lilie* (7. místo), *Tanec větru* (10. místo) a *Zakletá země* (11. místo). **Joy Fieldingová** zabodovala románem *Řekni, kde ji najdu* (2. místo) a *Poprvé* (20. místo). Francisovy nejpůjčovanější knihy byly opět *Střepy* (9. místo) a *Rozkazem* (12. místo). Jméno **Lilian Jackson Braunové** se zmiňuje také dvakrát. Jednou s detektivkou *Kočka, která stopovala zloděje* (6. místo) a podruhé taktéž s napínavým příběhem *Kočka, která zbožňovala sýr* (19. místo).

3.1.5 Rok 2009

Tento rok nepřinesl v kategorii nejčastěji půjčovaný autor žádného vítěze. Dvakrát se ve výsledcích objevilo jméno **Lilian Jackson Braunové**, **Mary Higgins Clarkové**, **Nory Robertsové**, **Danielle Steelové**, **Michala Viewegha** a **Vlastimila Vondrušky**.

Mary Higgins Clarková je dvaosmdesátiletá americká autorka. V roce 1987 byla prezidentkou Asociace detektivních autorů Ameriky, Mystery Writers of America, a mnoho dalších let zasedala v jejím předsednictvu. Spisovatelské dráze se věnuje i její dcera Carol [Wikimedia Foundation, 2004]. Po tři roky se její román *Červené oči* držel mezi dvacítkou nejpůjčovanějších knih. **Mary Higgins Clarková** se věnuje psaní detektivních románů. Některé

z nich se staly i předlohou pro filmové zpracování. Vydavatelem pro Česko je nakladatelství Alpress. Byl zde vydán román *Děvčátka v modrém, Kam se poděly děti, Noční pláč* či *Pod rouškou noci*.

Danielle Fernande Dominique Schuelein-Steel, tak zní celé jméno spisovatelky u nás známé pod jménem **Danielle Steelová**. Americkou autorku romantických příběhů není potřeba pro ženské čtenářky dlouze představovat. Narodila se roku 1947 v New Yorku. Mnoho svých osobních zkušeností zúročila ve svých románech. Ty se dnes prodávají ve více než 47 zemích a byly přeloženy minimálně do 28 jazyků [Wikimedia Foundation, 2004]. Její romány jsou sice velice čtenářsky oblíbené, literární kritici však mají trochu jiný názor. Většina z nich má podobný děj odehrávající se v bohatých kruzích. Knihy v České republice vydává nakladatelství Ikar. To, že jsou díla opravdu úspěšná dokládá i fakt, že nejeden knižní příběh byl převeden na televizní obrazovky.

Kladenský rodák **Vlastimil Vondruška** vystudoval Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, obor historie a etnografie. To napovídá, jakým literárním žánrem se zabývá. Napsal více než 50 vědeckých studií a 20 historických románů. Spolupracuje s Českým rozhlasem, kde poutavě vypráví o českých dějinách [Wikimedia Foundation, 2004]. **Vondruška** se také zajímá o dějiny skla a sklářské technologie. Za činnost v této oblasti získal dokonce ocenění ministra kultury České republiky. Jeho knihy, jako například trilogii *Letopisy královské komory*, vydává nakladatelství MOBA.

Stálý oblíbenec u čtenářů, **Michal Viewegh**, se v knihovnářích prosadil *Románem pro muže* (3. místo) a *Vybíjenou* (13. – 14. místo). Od **Vlastimila Vondrušky** se půjčovali knihy *Román o růži* (7. místo) a *Strážce boleslavského mystéria* (15. místo). Čtenářsky nejúspěšnější knihou autorky **Mary Higgins Clarkové** byla v roce 2008 próza *Pod rouškou noci* (8. místo) a za hned za ní *Tentokrát naposledy* (9. místo). **Lilian Jackson Braunová** se v žebříčku objevuje v souvislosti se svými dvěma detektivkami – *Kočka, která věděla kudy kam* (10. místo) a *Kočka, která cítila krysu* (11. – 12. místo). **Nora Robertsová** zaujala čtenáře, nebo spíše čtenářky, *Sílou ohně* (11. – 12. místo) a *Tancem větru* (13. – 14. místo). Od **Danielle Steelové** se nejvíce četli *Květinový ples* (16. místo) a *Její královská Výsost* (19. – 20. místo).

3.2 Celkové shrnutí žebříčků nejpůjčovanějších knih

Shrnutím výsledků jednotlivých let, dojdeme k výsledku, že nejvíce, celkem dvanáctkrát, se v žebříčcích nachází jméno **Michala Viewegha**. K prvnímu místu mu posloužilo pět titulů – *Povídky o manželství a sexu*, *Báječná léta s Klausem*, *Vybíjená*, *Případ nevěrné Kláry* a *Román pro muže*. Devětkrát se ve statistikách objevuje **Nora Robertsová**. Ta této skutečnosti dosáhla díky sedmi románům – *Černá růže*, *Modrá jirina*, *Červená lilie*, *Modrý záliv*, *Tanec větru*, *Zakletá země*, *Síla ohně*. Osmkrát se mezi dvacítkou nejpůjčovanějších knih v období pěti let, umístil **Dan Brown**. Lidé si půjčovali jeho tři romány – *Šifra mistra Leonarda*, *Digitální pevnost* a *Pavučinu lží*. Šestkrát jsme mohli zaznamenat **Sandru Brownovou**. Po tři roky se mezi nejpůjčovanější dvacítkou umísťují romány *Závist* a *Svědkyňe*. Pětkrát najdeme dvě jména – **Joy Fieldingovou** a **Lilian Jackson Braunovou**. Fieldingová během pěti let bodovala se třemi romány: *Poprvé*, *Ztracená* a *Řekni, kde ji najdu*. Oblíbené tituly **Lilian Jackson Braunové** se lišily každým rokem. Čtené byly detektivky *Kočka, která brala růžové pilulky*; *Kočka, která stopovala zloděje*; *Kočka, která zbožňovala sýr*; *Kočka, která věděla kudy kam* a *Kočka, která cítila krysu*.

Jakého výsledku dosáhneme, jestliže žebříčky vyhodnotíme podle pořadí, na kterém se autor umístil? I v této části bylo použito stejné bodování, jako v žebříčcích nejprodávanějších knih. Autorovi, který se v žebříčku umístil na 1. místě bylo přiděleno 5 bodů, 2. místu 4 body, 3. umístění 3 body, 4. dostal 2 body a 5. až 20. místo 1 bod. V takovém případě vyhrál **Dan Brown**. Jeho *Šifra mistra Leonarda* byla totiž v letech 2006 a 2007 první a o rok později třetí. Na druhé příčce byl **Michal Viewegh**, jehož *Báječná léta s Klausem* byla v roce 2006 třetí a v roce 2009 se na tom samém místě objevil *Román pro muže*. Kniha *Povídky o manželství a sexu* byla v roce 2006 na 4. místě. Zbylé body získal díky devíti titulům, které se v dvacítkce nejpůjčovanějších knih objevovaly. Třetí místo pak patří **Noře Robertsové**. Sice jen jedna kniha, *Modrá jirina* (4.-5. místo, rok 2008) byla na lépe bodovaném místě, ale dalších osm titulů se umístilo do 20. místa. O čtvrté a páté místo se dělí **Květa Legátová** s **Joy Fieldingovou**. *Želary Květy Legátové* byly v roce 2005 první a *Jozova Hanule* v tom samém roce třetí. Fieldingová se o místo zasloužila

díky románu *Řekni, kde ji najdu*, který byl roku 2008 druhý a o rok později čtvrtý.

Dále lze z žebříčku vyčíst, která kniha byla nejvíce půjčovaná. Zaměříme-li se jen na jednotlivé roky, zjistíme, že to byla autobiografická próza **Terezy Boučkové** *Rok kohouta*. Dramaticky laděný příběh, jež prožívá vypravěčka se svým manželem po osvojení dvou romských chlapců, se půjčil v roce 2009 celkem 848x. Je zajímavé, že v uplynulých letech se počet půjčení knihy, umístěné na prvním místě, pohybuje kolem 650. Zhodnotíme-li, ale počet půjčovnosti titulu souhrnně během pěti let, zjistíme, že lidé si v Městské knihovně v Praze nejvíce půjčovali *Šifru mistra Leonarda* **Dana Browna**. Nejvíce půjčovaným titulem českého autora a je kniha *Vybíjená* od **Michala Viewegha**.

Které literární žánry se nejvíce půjčují? Je to jednoznačně literatura pro ženy. Za ní následují detektivky a krimi literatura. Třetím nejpůjčovanějším žánrem je společenská próza. Po shrnutí výsledků lze konstatovat, že knihovnu navštěvuje spíše ženská část populace.

Sumarizací výsledků, jací autoři se nejvíce půjčují také zjistíme, že mnohem více se půjčují zahraniční tvůrci. Celkově se během pěti let objevuje jedenáct českých a dvakrát více zahraničních jmen. Celkem je to 24 jmen. Více než s jedenkrát či s více knižními tituly se v žebříčkách objevuje 14 jmen zahraničních a 5 českých autorů.

Při prohlížení nejpůjčovanějších knih si ještě můžeme položit zajímavou otázku, co může čtenáře při výběru ovlivnit. Jsou to výsledky literárních soutěží, filmy natočené podle knižní předlohy či různé akce pořádané knihovnou? Podle statistik se zdá, že od všeho trochu. V letech 2005 a 2006 se hodně půjčovala sbírka povídek *Želary* a novela *Jozova Hanule* od **Květy Legátové**. Důvodem bude určitě kvalita autorčiny tvorby. Ale k oblíbenosti jistě přispělo i filmové zpracování povídky *Jozova Hanule*, nazvané *Želary* od **Ondřeje Trojana** z roku 2003. Dále je také možné, že na výběr čtenáře měla vliv Státní cena za literaturu a překladatelské dílo, která byla **Květě Legátové** v roce 2002 za *Želary* udělena. Jiná cena, Magnesia Litera, byla v roce 2003 udělena **Petře Hůlové** a to v kategorii Litera za objev roku za knihu *Paměť mojí babičce*. A vida, tato kniha se v roce 2005 umístila na 2. místě. O rok později byla desátá. Skutečnost, že čtenáře při výběru knihy ovlivňují výsledky literárních soutěží lze doložit ještě jednou skutečností. V roce 2005 byla Magnesia litera, v kategorii Cena čtenářů, udělena **Michalu Vieweghovi** za knihu *Vybíjená*. Tato próza se mezi dvacítkou nejpůjčovanějších knih objevuje

v roce 2006, 2007 i 2009. Oblíbenost **Michala Viewegha** lze přisoudit ještě něčemu jinému. Autor se totiž mimo psaní ještě věnuje propagaci svých knih. Aktivně se zúčastňuje různých autorských čtení a besed, autogramiád či akcí knihoven. Nepochybně i Městské knihovny v Praze. *Šifra mistra Leonarda* se v roce 2006 umístila na 14. až 15. místě. O rok později přišel do kin stejnojmenný film a kniha se ten rok už umístila na 1. místě. V roce 2007 tomu bylo stejně. A v roce 2008, kniha klesla o dvě příčky, na třetí místo.

4. Nejpůjčovanější tituly beletrie podle Městské knihovny v Klatovech

4.1 Městská knihovna v Klatovech

Po zpracování informací na obecné úrovni, se bakalářská práce zaměřuje na konkrétní městskou knihovnu, kde mají být zjištěné hypotézy potvrzeny. Jedná se o Městskou knihovnu v Klatovech.

Tuto městskou knihovnu s regionální funkcí pro region Klatovy, navštívilo v loňském roce kolem 90 000 čtenářů. Ti učinili kolem 194 000 výpůjček. Fond knihovny je ze 42% tvořen beletrií pro dospělé. Celkem má knihovna k dispozici 150 000 knih [Městská knihovna v Klatovech, 2010b, s. 3-16]. Knihovna pořádá různé akce na podporu čtenářství a literatury. Snaží se zviditelnovat především regionální autory.

4.2 Nejpůjčovanější knihy uplynulých pěti let

Pro zpracování této části bakalářské práce bylo použito statistických údajů, jež pochází z automatizovaného systému. Díky němu se evidují všechny výpůjčky v knihovně. Bohužel to nejsou informace úplně relevantní. Jedná se totiž o výpůjčky vykonané v oddělení knihovny pro dospělé. Zde si však můžou knihy půjčovat i děti a mládež.

I díky tomu dojdeme k závěrečnému výsledku. A to, že v Městské knihovně v Klatovech se nejvíce půjčují tituly tzv. „povinné četby“ a romány pro ženy a dívky. Jednotlivé žebříčky pěti let viz (*Příloha č. 3 Žebříčky 30 nejpůjčovanějších knih v Městské knihovně v Klatovech v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009*).

V roce 2005 tomu není jinak. Na prvních dvou místech se objevuje **Radek John** s prózou *Memento* a klasik **William Shakespeare** s *Romeem a Julií*. Nejpůjčovanější autorkou je **Lenka Lanczová**. Mezi třicítkou nejpůjčovanějších knih bylo jejích 10 románů. **Michal Viewegh** se objevil v souvislosti se třemi knihami a **Erich Maria Remarque** se dvěma tituly.

Lenka Lanczová, narozena 29. prosince 1964, patří mezi nejznámější a nejúspěšnější autorky dívčích románů. Na svém kontě má přes 45 knih. Hlavním nakladatelem jejích knih je nakladatelství Víkend. V současné době pracuje jako knihovnice v městské jihočeské knihovně. Popularitu autorky dokazuje i anketa z roku 2004 *Moje kniha*. Mezi 250 nejoblíbenějšími knihami se objevilo 19 autorčiných děl [LANCZOVÁ, Lenka, 2006]. Z pohledu čtenářů se tedy **Lenka Lanczová** stala nejoblíbenější českou autorkou. Takové umístění překvapilo i porotu. Vždyť kdo by čekal, že vyhraje mediálně téměř neznámá autorka před takovým Michalem Vieweghem? Tím autorka vyvrací i názor, že oblíbenější jsou zfilmovaná díla. Ani jedna autorčina kniha totiž nebyla převedena na filmové plátno. Ve svých románech se autorka zaměřuje na psychologii teenagerů. Rozebírá jejich radosti, ale i problémy a starosti. Často píše o prvních láskách, přátelství, ale i složitějších tématech jako nechtěné těhotenství, anorexie či o různých podobách závislosti. V roce 2005 se půjčovalo 10 jejích románů: *Most do Země lásky* (3. místo), *Stopa v mém srdci* (4. místo), *Hvězda naděje* (8. – 9. místo), *Blbej fór* (10. – 11. místo), *Souhvězdí Labutě* (13. – 15. místo), *Kam se vytrácí láska* (16. – 17. místo), *Všechno bude fajn* (16. – 17. místo), *Mokrý louka* (18. – 19. místo), *Počkej na mě Radko!* (20. – 21. místo) a *Oranžové blues* (28. – 30. místo).

Michal Viewegh se mezi třicítkou nejpůjčovanějších knih objevil díky třem titulům – *Báječná léta pod psa* (13. – 15. místo), *Názory na vraždu* (22. – 25. místo) a *Výchova dívek v Čechách* (22. – 25. místo).

Se dvěma díly se v žebříčku objevil autor, jež se objevuje i na seznamech doporučené literatury středních škol, **Erich Maria Remarque**. Patřil mezi autory tzv. „ztracené generace“. K tomu přispělo především to, že bojoval v I. světové válce. Po příchodu z ní měl problém se začleněním do společnosti. Zkušenosti měl i s II. světovou válkou. Jedna z jeho sester totiž zemřela v koncentračním táboře. Tyto hrůzné vzpomínky pak použil ve svých knihách. V roce 2005 se hodně půjčoval titul, díky kterému se prosadil, *Na západní frontě klid* (6. místo) a *Nebe nezná vyvolených* (18. – 19. místo).

Následující rok jsou výsledky hodně podobné. Prvních pět příček obsadili autoři ze seznamů doporučené literatury. Nejčastěji, 4x, se objevuje **Erich Maria Remarque** spolu s **Lenkou Lanczovou**. **Michala Viewegha** najdeme mezi třicítkou 3x a 2x **Danielle Steelovou**.

Erich Maria Remarque uspěl s *Na západní frontě klid* (5. – 6. místo), *Tři kamarádi* (12. místo), *Nebe nezná vyvolených* (20. – 23. místo) a *Čas žít, čas umírat* (27. – 29. místo). *Stopa v mém srdci* (7. místo), *Hvězda naděje* (13. – 16. místo), *Souhvězdí Labutě* (19. místo) a *Kam se vytrácí láska* (24. – 26. místo), to jsou čtyři nejpůjčovanější romány **Lenky Lanczové** v roce 2006. Čtenáře **Viewegha** tento rok čtenáře bavily stejné knihy jako loni – *Báječná léta pod psa* (5 – 6. místo), *Názory na vraždu* (13. – 16. místo), *Výchova dívek v Čechách* (13. – 16. místo). Knihy **Danielle Steelové** se umístily na 24. až 26. místě. Byl to román *Síla odvahy* a *Vášnivá sezóna*.

I v roce 2007 se na prvních pěti příčkách opět objevují „povinní“ autoři – **William Shakespeare**, **Karel Čapek**, **Molière**, **Jan Neruda** a **Radek John**. **Karla Čapka** v žebříčku najdeme dvakrát. Poprvé s *Loupežníkem* (2. místo) a podruhé s *Povídkami z jedné kapsy* (10. – 11. místo). Opět se hodně půjčuje **Michal Viewegh** a **Danielle Steelová**. **Lanczová** a **Remarque** se tento rok objevují pouze v souvislosti s jednou knihou.

V roce následujícím, 2008, nastává stejná situace. První příčky ovládají autoři, jejichž díla bývají zadávána k četbě ve školách. Na místě prvním je anglický klasik **William Shakespeare**. Následuje **Molière** a třetici dramatiků uzavírá **Alois Mrštík** s *Maryšou*. Čtvrté místo pak patří *Loupežníkovi* **Karla Čapka**. Za ním jsou *Povídky malostranské* **Jana Nerudy**. Následuje již tradičně **Radek John** a *Memento*, **Karel Hynek Mácha** s *Májem* a **Erich Maria Remarque** s románem *Na západní frontě klid*. Ten se v žebříčku vyskytuje ještě v souvislosti s prózou *Čas žít, čas umírat* (18. – 22. místo). Nejvíce je v letošním roce zmiňován **Michal Viewegh** a **Karel Čapek**. Krom *Loupežníka* (4. místo), se ještě hodně půjčovala *Válka s mloky* (15. místo) a *Povídky z jedné kapsy* (23. – 28. místo). **Viewegh** stále sklízí úspěch s *Báječnými léty pod psa* (13. – 14. místo), *Názory na vraždu* (18. – 22. místo) a *Výchovou dívek v Čechách* (18. – 22. místo). **Lenka Lanczová** je stále hodně čtená. V roce 2008 se půjčuje *Hvězda naděje* (11. – 12. místo) a *Kam se vytrácí láska* (13. – 14. místo).

Rok 2009 nepřináší v oblasti nejpůjčovanějších knih žádná velká překvapení. První místo obléhá **William Shakespeare** s *Romeem a Julií*. Následuje **Karel Čapek** a *Loupežník* (2. místo), **Erich Maria Remarque** a *Na západní frontě klid* (3. místo), **Alois Mrštík** a *Maryša* (4. místo). První pětiici uzavírá **Molière** s *Lakomcem* (5. místo). **Karel Čapek** se stal opět nejvíce

půjčováním autorem. Opět díky svým třem dílům, jako v roce předchozím. Od **Viewegha** se letos čtou *Báječná léta pod psa* (15. – 17. místo) a *Názory na vraždu* (26. – 28. místo).

4.3 Nejpůjčovanější žánry

Jak bylo již zmiňováno v úvodu kapitoly, nejčastěji půjčovaným žánrem v jsou v Městské knihovně v Klatovech romány pro ženy a dívky a dále tituly z „povinné literatury“. Tyto tituly mají jednoznačnou převahu. Během pěti let se tyto knihy objevují celkem 81x. Dalších 47 knih se dá zařadit mezi literaturu pro ženy. Z tohoto čísla je 17 knih od **Lenky Lanczové**. Zbylých 22 knih tvoří tři autoři: **Radek John**, **Michal Viewegh** a **Dan Brown**. Krom románu **Lenky Lanczové** se ještě půjčují romány autorky **Barbary Bradfordové**, **Barbary Cartlandové**, **Jude Deverauxové**, **Amandy Quickové**, **Sidney Sheldonové** a **Danielle Steelové**,

Celkem se jména českých autorů v žebříčcích vyskytují pětadesátkrát a pětadesátkrát jména zahraničních tvůrců. Nejčastěji je to jméno **Lenky Lanczové**. Krom roku 2009 se objevuje pokaždé. Celkem sedmákrát. **Michal Viewegh** je druhým nejvíce půjčovaným autorem klatovské knihovny. Jeho knihy byly v průběhu pěti let v žebříčku čtrnáctkrát. O třetí příčku se dělí **Erich Maria Remarque** s **Karlem Čapkem**.

V konečném součtu je v žebříčku 21 českých a 24 zahraničních spisovatelů. Je zajímavé, že 9 z těchto autorů se půjčuje pravidelně každý rok. Je to **Barbara Bradfordová**, **Karel Čapek**, **Radek John**, **Alois Mrštík**, **Jan Neruda**, **Erich Maria Remarque**, **Romain Rolland**, **William Shakespeare** a **Michal Viewegh**.

Nejčastěji půjčovanou knihou byla v posledních pěti letech v Městské knihovně v Klatovech klasika **Williama Shakespeara** *Romeo a Julie*. Druhé bylo *Memento* **Radka Johna** a třetí *Loupežník* **Karla Čapka**. Milostné drama o *Romeovi a Julii* si čtenáři půjčují každý rok. V roce 2007, 2008, 2009 je to dokonce nejvíce půjčovaný titul. V letech předchozích se kniha ocitá jen o jeden stupínek níže, na druhém místě. I Johnovo *Memento* se mezi třicítkou nejvíce půjčovaných knih nachází každý rok. V roce 2005 je to dokonce nejvíce oblíbený titul. *Loupežník*

Karla Čapka patří taktéž mezi tituly, které se čtou po celé pětileté období.

4.4 Způsob akvizice v Městské knihovně v Klatovech

V Městské knihovně v Klatovech byly zjišťovány nejen nejpůjčovanější tituly, ale také způsob jejich získávání, způsob akvizice ¹.

Akvizice v městské knihovně probíhá především přes internetový obchod KOSMAS s.r.o. Výhodou společnosti s desetiletou tradicí jsou bezesporu poskytované slevy. Díky přehlednosti webových stránek mají pracovníci přehled, co právě vychází a pomocí anotace se dozví, o čem kniha pojednává. Dalším zdrojem akvizice v klatovské knihovně je koupě knih od dodavatelů, kteří sami navštěvují knihovnu. Získávají od nich jak beletrii pro děti a dospělé, tak i literaturu naučnou a populárně naučnou. Výhodou této cesty nákupu je jistě to, že si knihovnice mohou knihu prohlédnout a osahat. Informace o nově vycházejících titulech zde získávají z edičních a nakladatelských plánů a také z periodika *Knihy*. Knihovna sleduje i žebříčky nejprodávanějších titulů, ale nejsou pro ni rozhodující. I samotní čtenáři si mohou říci, jaká kniha by se jim ve fondu knihovny líbila. Stačí vyplnit jednoduchý formulář na webových stránkách knihovny. Podle nich je patrné, že na čtenáře mají výsledky statistik nejprodávanějších titulů vliv. A stejně tak i výsledky literárních cen. Ale nejvíce poptávku čtenářů zvýší, když je určitá kniha zfilmována. O nových přírůstcích do fondu se pak čtenář dozví buď z elektronického katalogu knihovny, z OPACu, a nebo po návštěvě knihovny. Novinky jsou totiž vystavené na samostatné polici.

Podle výsledků nejpůjčovanějších titulů je patrné o co mají čtenáři klatovské knihovny zájem. Knihovna se hlavně snaží uspokojit jejich zájem. Proto z beletrie nakupuje především ženské romány a detektivky. Snaží ale doplňovat i psychologicky laděnou prózu a náročnější literaturu.

¹¹ Osobní rozhovor z Danou Čížkovou z oddělení akvizice v Městské knihovně v Klatovech.

5. Shrnutí žebříčků nejprodávanějších a nejpůjčovanějších knih

5.1 Audioknihy

I když se může na první pohled zdát, že namluvené knihy zájem o jejich tištěné předchůdce snižuje, opak je pravdou. K oblibě audioknih přispívá nedostatek času dnešní populace. Lidé poslouchají namluvené knihy cestou do práce, v autě, či před usnutím. Je to pro ně rychlejší a pohodlnější než otvírat klasickou papírovou knihu. Zájem se zvyšuje i u mládeže. Ta volí především namluvenou povinnou literaturu. Je pro ně schůdnější poslechnout si Dekameron v podání Miloše Kopeckého, než šestisetstránkovou knihu číst. A právě poslech příběhu pak přiláká potenciální čtenáře ke koupi či půjčení knihy [TRUHELKOVÁ HÁŠOVÁ, Lucie, 2010, s. 18-25].

V České republice se na vydávání audioknih zaměřilo vydavatelství AudioStory, Tympanum a také Supraphon. AudioStory bylo založeno již v roce 1991. V té době zdaleka nebylo vydávání audioknih běžné, jako je tomu dnes. Tehdy byla ještě prodejním nosičem magnetofonová kazeta. Dnes vydavatelství vlivem modernizace přešlo na formát „cédéčka“. Ta jsou k mání v knihkupectví, hudebních prodejnách i online přes elektronický obchod. Koupit si tu můžeme například *Pohádkáře* **Barbary Nesvadbové**, *Povídky o manželství a sexu* **Michala Viewegha** nebo *Vejce a já* od **Betty MacDonaldové**.

Tympanum bylo založeno až v roce 2006 a specializuje se jen na vydávání a prodej mluveného slova. Při jeho vytváření se obrací na české herce, režiséry či hudebníky, kteří knihy předčítají. Vydává českou i světovou beletrii a také literaturu pro děti. Zrodilo se tu více než padesát knižních nahrávek. Mimo jiné *Občanský průkaz* **Petra Šabacha**, *Andělé všedního dne* **Michala Viewegha**, *Andělé a démoni* **Dana Browna** či *Alchymista* **Paula Coelho**.

V roce 2009 založilo novou edici Audiokniha i česká gramofonová firma Supraphon. Z mluveného slova vydává spíše pohádky pro děti. Ale také má na svém kontě *Povídky* **Zdeňka Svěráka**, *Hrdého Budžese* **Ireny Douskové** a trilogii *Pána Prstenů* **J. R. R. Tolkiena** v podání

herce Michala Dlouhého.

V zahraničí je běžné, že knihu v nahrávce předčítá sám autor. U nás to až tak samozřejmé není. Se zajímavým nápadem ale přišlo Centrum Paraple, jež pomáhá ochrnutým spoluobčanům. V rámci jednoho z projektů zde vyšlo CD s názvem *Kdo to psal, ten to čte*. Je to soubor pohádek českých autorů, kteří je sami předčítají. Můžeme zde slyšet **Michala Viewegha**, **Arnošta Goldflama**, **Petra Šabacha**, **Zdeňka Svěráka** či dokonce **Václava Havla**. Navíc výtěžek z koupě nosiče pomůže postiženým.

Ani knihovny se tomuto trendu nebrání a audioknihy nakupují. V Městské knihovně v Praze mají kolem 1 500 titulů audioknih. Namluvené knihy nakupují už od sedmdesátých let, kdy se u nás začaly poprvé objevovat. Jediným problémem audioknih v knihovnách je devítiměsíční ochranná lhůta, jež je stanovená autorským zákonem. Ta se týká všech audiálů, což znamená, že i mluveného slova. Znamená to, že po nákupu nového CD si ho 9 měsíců nesmí žádný ze čtenářů půjčit domů. To mu je dovoleno až po uplynutí zmiňovaných devíti měsíců [TRUHELKOVÁ HÁŠOVÁ, Lucie, 2010, s. 18-25].

Nejprodávanější audiokniha na světě je stejná jako její tištěná předloha, *Bible*. V Česku patří k nejposlouchanějším *Vejce a já* od **Betty MacDonaldové**.

5.2 Nejprodávanější versus nejpůjčovanější žánry

Mezi nejvíce prodávané žánry, jak již bylo uváděno, patří psychologický román, dobrodružná literatura, biografické a autobiografické romány a společenská literatura. Hodně se kupují také knihy s humornou a naopak kriminální tematikou.

Podle statistik Městské knihovny v Praze k nejčastěji půjčovaným žánrům náleží romány pro ženy. Dále si čtenáři oblíbili kriminální a detektivní příběhy, společenské romány, dobrodružné romány, biografické a autobiografické romány. I v klatovské knihovně je velký zájem o literaturu pro ženy.

Při srovnávání těchto dvou výsledků, nejvíce prodávaných a nejvíce půjčovaných

literárních žánrů, je na první pohled zřejmé, že se vcelku shodují. Ale s výjimkou prvního místa. Zajímavé také je, že u nejprodávanějších knih je pořadí nejúspěšnějších žánrů hodně vyrovnané, kdežto u půjčovaných titulů má pomyslný vítěz veliký náskok. Tím je literatura pro ženy. U nejprodávanějších knih zvítězil psychologický román. Vysvětlením může být to, že čtenáři si častěji odnášejí knihu z knihovny než z knihkupectví. A tak pro svůj volný čas raději zvolí odpočinkovější literaturu.

Například **Paulo Coelho**, **John Irving** či **Haruki Murakami**, kteří píší psychologicky laděné romány a jsou v období pěti let mezi dvacítkou nejvíce prodávaných knih, se mezi půjčovanými autory vůbec neobjevují.

Během pěti let se mezi dvacítkou nejprodávanějších knih ani jednou nevyskytuje jméno spisovatelky, které by bylo pro červenou knihovnu typické. Nenajdeme zde ani **Sandru Brownovou**, **Joy Fieldingovou**, **Lenku Lanczovou**, **Noru Robertsovou**, **Danielle Steelovou** či **Barbaru Woodovou**, jež dobře známe z žebříčků nejpůjčovanějších knih. Místo nich se mezi nejprodávanějšími autory objevuje **Halina Pawlowská** a **Bára Nesvadbová**. Romány autorek červené knihovny mají často podobný námět a strukturu. I to může být důvodem, proč za ně čtenáři nechtějí utrácet v knihkupectví a raději si je půjčí v knihovně. Za úspěchem tohoto žánru stojí nejspíš jejich jedinečnost. Jedinečnost v tom, „že jsou čteny osobami, které autoři mohou oslovit jediným žánrem“ [BRAYFIELDOVÁ, 2007, s. 19]. Autoři píšící romantické příběhy už předem vědí, kdo bude jejich čtenářem. Díky tomu mohou přizpůsobit děj i jazyk románu. I to, že se autor obrací jen na jedno pohlaví, může nakonec vést k tomu, že se z knihy stane čtenářsky úspěšný titul.

Dalším rozdílem v prodávaných a v půjčovaných titulech je ten, že mezi prodávanými díly se neobjevují knihy tzv. „povinné literatury“. V žebříčcích nejprodávanějších knih se spíše objevují nově vycházející knihy. Výjimku tvoří **Milan Kundera** s *Nesnesitelnou lehkostí bytí* a **Jožo Nižnánský** s *Čachtickou paní*.

Ani literatura z kriminálního a detektivního zaměření se neprodává tak dobře jako se půjčuje. V žebříčcích nejpůjčovanějších knih podle Městské knihovny v Praze se knihy tohoto zaměření během pěti let objevují celkem 26x. Ve statistikách nejprodávanějších knih najdeme 12 titulů tohoto žánru. Půjčují se jak klasické detektivky **Agathy Christie**, tak i ty ze současnosti,

které píše například **Dick Francis**.

Třetím nejvíce prodáváným žánrem je společenská literatura spolu s biografiemi a autobiografiemi. Oba tyto žánry jsou zastoupeny 12 tituly, jež se během pěti let dobře prodávají. Lidé se v uplynulých letech zajímali o životy slavných a významných osobností. Například o Miloše Zemana, módní návrhářku Blanku Matragi, herečku Jiřinu Bohdalovou či zpěvačku Lucii Bílou. Mezi půjčovanými knihami lze najít jen 5 biografických či autobiografických románů. Společenské romány se ale půjčují podobně dobře, jako se prodávají. Celkem se jich v průběhu pěti let půjčuje osmnáct. Díky tomu jim náleží třetí místo v pořadníku nejvíce půjčovaných titulů.

Krátké shrnutí: Nejvíce prodávané žánry v uplynulých pěti letech jsou: 1. Psychologická próza (15 titulů) ; 2. Dobrodružství, napětí, thrillery (14 titulů) ; 3. – 4. Společenské romány (13 titulů) ; 3. – 4. Biografické, autobiografické romány (13 titulů) ; 5. – 6. Humor, satira (12 titulů) ; 5. – 6. Krimi, detektivky (12 titulů).

Nejvíce půjčované žánry v uplynulých pěti letech dle Městské knihovny v Praze jsou: 1. Literatura pro ženy (36 titulů) ; 2. Krimi, detektivky (26 titulů) ; 3. Společenské romány (18 titulů) ; 4. Dobrodružství, napětí, thrillery (9 titulů) ; 5. Biografické, autobiografické romány (5 titulů).

5.3 Prodávání versus nejvíce půjčovaní autoři

I v tomto srovnání jsou rozdíly. A ne malé. Mezi nejvíce prodávané autory v posledních pěti letech patřil **Dan Brown, Michal Viewegh, Paulo Coelho, Dick Francis, Terry Pratchett** a **Ostravski Ostravak**. Pořadí nejvíce půjčovaných autorů je následující: 1. **Michal Viewegh** ; 2. **Nora Robertsová** ; 3. **Dan Brown** ; 4. **Sandra Brownová** ; 5. – 6. **Lilian Jackson Braunová** ; 5. – 6. **Joy Fieldingová**.

Je vidět rozdíl, který byl zmiňován již v předchozí kapitole věnované žánrům. Mezi hodně prodávanými autory se nevyskytují jména tvůrců, jež by primárně psali romány pro ženy.

Mezi šesticí nejvíce půjčovaných autorů jsou hned tři autorky, které se zaměřují na tvorbu literatury pro ženské čtenářky. Těmi jsou **Nora Robertsová, Sandra Brownová a Joy Fieldingová**.

Oba výsledky se shodují jen v několika jménech. Těmi jsou **Dan Brown a Michal Viewegh**. Mezi dvacítkou nejvíce prodávaných knih není ani jeden rok jméno **Lilian Jackson Braunové, Sandry Brownové, Joy Fieldingové a Nory Robertsové**. Naopak mezi nejvíce půjčovanými autory nezazní ani jedenkrát jméno **Paula Coelho, Ostravski Ostravaka a Terryho Pratchetta**.

Michal Viewegh a Paulo Coelho se mezi nejvíce prodávanými autory objevují každý rok. **Paulo Coelho** dokonce jedenkrát na 3. místě (2005), jednou na 4. místě (2007) a jedenkrát i na místě 1. (2009). V žebříčcích nejpůjčovanějších knih se tato situace vyskytuje jen jednou. A to u **Dana Browna**.

Celkem se kupuje 56 autorů. Z toho je 30 českých a 26 zahraničních. Mezi půjčovanými autory je jen 35 jmen. Z nich je 11 Čechů a 24 cizinců. Z toho vyplývá, že čtenáři v knihovně častěji sahají po zahraničních tvůrcích než je tomu v knihkupectví. Když už se lidé rozhodnou knihu koupit, tak raději volí českého autora.

Více než jedenkrát se v žebříčku nejprodávanějších autorů vyskytuje 20 jmen. Z nich patří 11 jmen Čechům a zbytek, 9 jmen, cizincům. U nejpůjčovanějších autorů je výsledné číslo podobné. Více než jedenkrát se objevuje 19 jmen. Z tohoto počtu je většina, 14 zahraničních autorů a jen 5 autorů českých.

S více než jedním titulem lze v žebříčku nejprodávanějších autorů nalézt 16 autorů, 7 českých a 9 zahraničních. U nejvíce půjčovaných autorů je to 13 tvůrců, jež u čtenářů během pěti let zabodovali s více než s jedním titulem. Jen 3 z nich jsou čeští autoři a 10 autoři ze zahraničí.

Je těžké říci, co pro autora samotného znamená více. Zda to, že je několik let po sobě úspěšný s jednou knihou. Nebo to, že si čtenáři oblíbí více jeho titulů.

Z celkového počtu 56 autorů, jež jsou zastoupeni v žebříčcích nejprodávanějších knih je více než polovina, 36 jmen, mužského pohlaví. U žebříčků nejpůjčovanějších knih je poměr

opačný. Z celkového počtu 35 autorů, má koncovku „ová“ 22 jmen.

Zajímavé je ještě srovnání těchto dvou žebříčků s výsledky již zmiňovaného výzkumu z roku 2007, který se zajímal i to, zda mají Češi oblíbeného autora. Ukázalo se, že téměř dvě pětiny obyvatel České republiky starších 15 let má svého oblíbeného autora. Konkrétně z výzkumu vyšel nejlépe Michal Viewegh. Následovala ho Agatha Christie. Třetí až páté místo je společné pro Karla Čapka, Ericha Maria Remarque a Vlastu Javořickou. Místo šesté pak ovládá Betty MacDonaldová [TRÁVNÍČEK, 2008, s. 115 – 123].

5.4 Prodávané versus půjčované tituly

Vzhledem k tomu, že půjčování a prodávání autoři se moc neshodují, je jasné, že ani konkrétní tituly nebudou stejné. Malá shoda však nastala.

Pořadí nejprodávanějších titulů vycházelo z přidělování bodů podle pořadí. Jak již bylo zmiňováno, první místo dostalo 5 bodů, druhé místo 4 body, třetí 3 body, čtvrté místo 2 body a páté až dvacáté místo po jednom bodu. Díky tomu vznikl tento výsledek: 1. *Šifra mistra Leonarda* / **Dan Brown** (9 bodů) ; 2. *Nesnesitelná lehkost bytí* / **Milan Kundera** (7 bodů) ; 3. – 4. *Povídky* / **Zdeněk Svěrák** (6 bodů) ; 3. – 4. *Román pro muže* / **Michal Viewegh** (6 bodů) ; 5. – 7. *Jak jsem se mýlil v politice* / **Miloš Zeman** (5 bodů) ; 5. – 7. *Andělé všedního dne* / **Michal Viewegh** (5 bodů) ; 5. – 7. *Vítěz je sám* / **Paulo Coelho** (5 bodů).

Mezi nejvíce půjčovanými tituly je pořadí následující: 1. *Šifra mistra Leonarda* / **Dan Brown** (2 973 výpůjček) ; 2. *Vybíjená* / **Michal Viewegh** (2 069 výpůjček) ; 3. *Dům vzpomínek* / **Barbara Woodová** (2 021 výpůjček) ; 4. *Bílá masajka* / **Corinne Hofmannová** (1 908 výpůjček) ; 5. *Báječná léta s Klausem* / **Michal Viewegh** (1 530 výpůjček) ; 6. *Červené oči* / **Carol Higgins Clarková** (1 529 výpůjček) ; 7. *Závist* / **Sandra Brownová** (1 442 výpůjček).

Výsledky se tedy shodují jen v prvním místě. Nejvíce prodávanou i nejčastěji půjčovanou knihou byla *Šifra mistra Leonarda* spisovatele **Dana Browna**. Další pořadí už se ale liší. Některé z těchto knih se dokonce vůbec neobjevují ve druhém žebříčku. Tak je tomu u knihy *Vybíjená*, *Dům vzpomínek*, *Báječná léta s Klausem*, *Červené oči* a *Závist*. Tyto knihy sice sklízí úspěchy

v počtu výpůjček, ale během pěti let se mezi nejlépe prodávanými knihami vůbec neobjevují. Mimo *Šifru mistra Leonarda* můžeme shodně v obou žebříčcích najít ještě knihu **Corinne Hofmannové** *Bílá masajka*. V opačném případě je situace hodně podobná. Ze sedmi nejvíce prodávaných knih se v žebříčku nejvíce půjčovaných knih podle Městské knihovny v Praze objevuje *Šifra mistra Leonarda* a *Román pro muže*. Knihy *Nesnesitelná lehkost bytí*, *Povídky*, *Jak jsem se mýlil v politice*, *Andělé všedního dne* a *Vítěz je sám* u návštěvníků knihoven nevzbudily takový zájem jako u návštěvníků knihkupectví.

Jaký je další rozdíl v žebříčcích neprodávanějších a nejpůjčovanějších knih? Oblíbené tituly v knihovnách se většinou hodně půjčují více let po sobě. U neprodávanějších děl tomu tak není. Během pěti let se mezi nejvíce kupovanými knihami objevuje jen pět knih, které se kupují více let po sobě. Konkrétně jde o *Da Vinciho kód*, *Nesnesitelnou lehkost bytí*, *Povídky*, *Román pro muže* a *Šifru mistra Leonarda*. Všechny tyto knihy se objevují dva po sobě jdoucí roky. Zbylé knihy se mezi nejprodávanějšími knihami objevují jen jednou. Ve statistikách jednotlivých roků Městské knihovny v Praze se více než jednou objevuje 25 knih. Dvakrát se objevuje 17 knih, třikrát 5 knih (*Báječná léta s Klaussem*, *Bílá masajka*, *Červené oči*, *Svědkyňe* a *Závist*), čtyřikrát jen dva tituly (*Dům vzpomínek*, *Vybíjená*) a pětkrát, což znamená každý rok, pouhý jeden titul (*Šifra mistra Leonarda*). Jedenkrát se objevuje 38 titulů.

Oba dva žebříčky, jak ty s nejpůjčovanějšími knihami, tak i ty s knihami nejprodávanějšími, zároveň obsahují jen sedm titulů. Konkrétně jde o *Digitální pevnost*, *Pavučinu lži* a *Šifru mistra Leonarda* **Dana Browna**. Dále se shodně objevuje *Bílá Masajka* **Corinne Hofmannové**, *Občanský průkaz* **Petra Šabacha**, *Rok kohouta* **Terezy Boučkové** a *Román pro muže* **Michala Viewegha**. Díky tomuto bližšímu zkoumání bylo také zjištěno, že knihy nejsou v prodejnosti úspěšné stejný rok, jaký jsou úspěšné v půjčovatelosti. Většinou se kniha dobře prodává ten samý rok, kdy je vydána. Návštěvníci knihoven si jí ale všimnou až rok či dva později.

I zde si můžeme dovolit krátké srovnání s průzkumem s názvem Čteme? Více než třetina obyvatel Česka má svojí oblíbenou knihu. Tou nejčastěji zmiňovanou se stala kniha **Betty MacDonaldové** *Vejce a já*. Druhé místo obsadily *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* a místo třetí *Harry Potter*, jež zastupuje celý cyklus příběhů mladého čaroděje [TRÁVNÍČEK,

2008, s. 118 – 123].

5.5 Závěr

Co nám tedy vyplývá z analýzy, jež byla provedena v rámci bakalářské práce? O jaké tituly beletrie má zájem dospělý čtenář? A jsou rozdíly mezi tím, jaké knihy si lidé kupují a jaké si půjčují ve veřejných knihovnách? Bez ohledu na výsledky jednotlivých žebříčků, lze konstatovat, že postavení knihy se během pěti let rozhodně nemění. Lidé si pro četbu a návštěvu knihovny stále ještě najdou čas. Veřejná knihovna stále patří mezi časté zdroje získávání beletrie. Snaží si proto hýčkat své čtenáře a poskytnout čtenářům to, o co mají zájem. Z knihoven si čtenáři častěji odnášejí literaturu s jednodušším příběhem, která slouží k pobavení a odpočinku spíše od zahraničního autora. Nákup z knihkupectví lidé činí s větším rozmyslem, k čemuž je vede určitě dnešní cena knihy. Raději si kupují náročnější literaturu od českého autora. U nákupu i půjčení knihy čtenáře ovlivňují stejné faktory. Tím je nejčastěji to, zda kniha či autor získal nějaké literární ocenění, zda byla kniha zfilmovaná či naopak, zda byl scénář k filmu vydán v knižní podobě. Pokud alespoň na jednu otázku existuje kladná odpověď, čtenář má o knihu hned větší zájem.

Výsledky můžeme ještě konfrontovat s Trávníčkovým výzkumem z roku 2007. Ten uvádí, že čtenáři nejčastěji sahají po knihách, týkající se současné oddechové beletrie. Z 52 % čteme knihy týkající se zábavy a zážitků a zbytek tvoří knihy, obsahující informace a poznání. I čtenářské očekávání je takové. Z výzkumu také vyšel shodný výsledek, jako v žebříčcích nejpůjčovanějších knih. A to, že ženy upřednostňují současnou oddechovou beletrii a beletrii klasickou. Muži namísto toho čtou raději faktografickou literaturu [TRÁVNÍČEK, 2008, s. 109-113].

Doufejme, že i budoucí čtenářské výzkumy potvrdí zájem o četbu beletrie. Budou tím i dokladem toho, že spisovatel a umělecký kritik John Ruskin měl se svým výrokem pravdu. Tento moudrý muž totiž kdysi řekl: „Knihy jsou lidem tím, čím jsou perutě ptákům“.

Seznam použité literatury:

1. Albatros Media. 2010. *Albatros Media a.s.* [online]. Praha : Albatros Media, c2010 [cit. 2010-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.albatrosmedia.cz/>>.
2. *Almanach Labyrint 2008*. 2008. Editor Joachim Dvořák. 1. vyd. Praha : Labyrint, 2008. 432 s. ISBN 978-80-85935-91-2.
3. BRATKOVÁ, Eva. (zprac.). Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha : Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008-12-22 [2010-04-10]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.
4. BRAYFIELDOVÁ, Celia. 2007. *Jak napsat bestseller : tajemství úspěšného psaní*. Překlad Richard Kříž. 1. č. vyd. Praha : Olympia, 2007. 214 s. ISBN 978-80-7376-004-5.
5. CÍSAŘ, Jaroslav. 2010. Jak se vydávaly knihy v ČR v roce 2009/1. *Grand Biblio*. 2010-03-30, roč. 4, č. 3/4, s. 24-26. Dostupný také z WWW: <<http://www.grandprinc.cz/praha/tituly/grand-biblio/2010/3-4>>. ISSN 1802-3320.
6. Česká televize. 2010. *Knih mého srdce* [online]. [Praha] : Česká televize, 1996-2010 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/program/10214215895.html>>.
7. ČSN ISO 690 (01 0197). 1996. *Dokumentace – Bibliografické citace – Obsah, forma struktura*. Praha : Český normalizační institut, 1996. 31 s.
8. ČSN ISO 690-2 (01 0197). *Informace a dokumentace – Bibliografické citace – Část 2 : Elektronické dokumenty nebo jejich části*. Praha : Český normalizační institut,

2000. 22 s.

9. Euromedia Group. 2009. *Knižní web: internetové knihkupectví* [online]. Praha : Euromedia Group, c 2009 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.knizniweb.cz>>.
10. Euromedia Group. 2010. *Euromedia* [online]. Praha : Euromedia Group, c2010 [cit. 2010-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.euromedia.cz/>>.
11. HALADA, Jan. 2007. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Vyd. 1. Praha : Libri, 2007. 378 s. ISBN 978-80-7277-165-3.
12. HAMAN, Aleš. 1991. *Literatura z pohledu čtenářů*. Vyd. 1. Praha : Československý spisovatel, 1991. 169 s. ISBN 80-202-0281-1.
13. LANCZOVÁ, Lenka. 2006. *Stránky Lenky Lanczové* [online]. Praha : Tvorbawww, c2006 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.lanczova.cz/>>.
14. Magnesia Litera. 2010. *Magnesia Litera : nejlepší kniha roku* [online]. [Praha] : [Magnesia Litera], [2010] [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.magnesia-litera.cz>>.
15. Městská knihovna v Klatovech (Klatovy, Česko). 2010a . *Nežádanější tituly od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2009*. Klatovy : Městská knihovna v Klatovech, [2010]. [5] s. Interní materiál knihovny.
16. Městská knihovna v Klatovech (Klatovy, Česko). 2010b. *Výroční zpráva za rok 2009 : Městská knihovna Klatovy příspěvková organizace* [online]. [Klatovy] : [Městská knihovna], [2010] [cit. 2010-04-14]. 16 s. Dostupný z WWW: <<http://www.knih-kt.cz/download/VZ2009.pdf>>.
17. Městská knihovna v Praze (Praha, Česko). 2009. *Městská knihovna v Praze* [online]. Praha : 2009, Poslední aktualizace 26. 1. 2010 [cit. 2010-05-07].

Informace o MKP. Dostupný z WWW: <<http://www.mlp.cz/infookni.htm>>.

18. Městská knihovna v Praze (Praha, Česko). 2010. *Nejpůjčovanější knihy dospělých v kategorii beletrie za období 1. 1. 2005 – 2009*. Praha : Městská knihovna v Praze, [2010]. [5] s. Interní materiál knihovny.
19. OSTRAVAK. 2010. *Ostravak : o jednom cypovy z Ostravy* [online]. Ostrava : Ostrava, 2004-2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.ostravak.bloguje.cz/>>.
20. PETERKA, Josef. 2001. *Teorie literatury pro učitele*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2001. 287s. ISBN 80-7290-045-5.
21. STÖCKLOVÁ, Anna. 2008. Proměny knižního trhu v současnosti. In *Knihovny současnosti 2008 : sborník z 16. konference, konané ve dnech 16.-18. září 2008 v Seči u Chrudimi*. Brno : Sdružení knihoven, 2008. s. 119-132. ISBN 978-80-86249-49-0.
22. Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004. *Moje kniha : hledáme nejoblíbenější knihu* [online]. Praha : SKIP, 2004. Dostupný z WWW: <<http://www.mojekniha.cz/>>.
23. Svaz českých knihkupců a nakladatelů. 2005. *Svaz českých knihkupců a nakladatelů* [online]. 2005 [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.sckn.cz/>>.
24. TRÁVNÍČEK, Jiří. 2008. *Čteme? : obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize (2007)*. Brno : Host, 2008. 207 s. ISBN 978-80-7294-270-1.
25. TRUHELKOVÁ HÁŠOVÁ, Lucie. 2010. Mluvicí knihy. *Mladá fronta plus*. 08/2010, roč. 8, s. 18-25. ISSN 1214-4746.
26. Wikimedia Foundation. 2004. *Wikipedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, [2004] [cit. 2010-04-08]. Dostupný z WWW:

<<http://wikipedia.org>>.

27. WOLL, Thomas. *Rukověť nakladatele : řemeslo, věda, umění*. Předmluvu k českému vydání a faktografické glosy doplnil Jaroslav Císař; přeložil Jan Dvořák a Petr Macháček. Praha : Signeta, 2002. 296 s. ISBN 80-902608-4-5.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Souhrnné žebříčky SČKN za roky 2005 – 2009

1.1 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2005

1.2 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2006

1.3 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2007

1.4 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2008

1.5 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2009

Příloha č. 2 Žebříčky 20 nejpůjčovanějších knih Městské knihovny v Praze v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009

2.1 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005

2.2 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

2.3 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

2.4 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

2. 5 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Příloha č. 3 Žebříčky 30 nejpůjčovanějších knih v Městské knihovně v Klatovech v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009

3.1 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005

3.2. Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

3.3 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

3.4 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

3.5 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Přílohy

Příloha č. 1 Souhrnné žebříčky SČKN za roky 2005 – 2009

1.1 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2005

Pořadí	ISBN	Autor	Název	Nakladatelství
1.	80-7360-260-1	ZEMAN, Miloš	Jak jsem se mýlil v politice	Ottovo nakladatelství
2.	80-86518-62-0	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda	Metafora
3.	80-7203-658-0	COELHO, Paulo	Záhir	Argo
4.	80-86864-37-5	KRAUS, Jan	Uvolněte se prosím!	XYZ
5.	80-86631-34-6	SOMMEROVÁ, Olga	O čem sní muži	Slávka Kopecká
6.	80-7203-729-3	BROWN, Dan	Da Vinciho kód	Argo
7.	80-7329-088-X	OSTRAVSKI, Ostravak	Deník Ostravaka	Repronis
8.	80-7227-223-3	VIEWEGH, Michal	Lekce tvůrčího psaní	Petrov
9.	80-7203-618-1	FULGHUM, Robert	Třetí přání	Argo
10.	80-7203-714-5	FULGHUM, Robert	Třetí přání : zbytek příběhu (skoro)	Argo
11.	80-7329-095-2	OSTRAVSKI, Ostravak	Deník Ostravaka 2 ...eště mě nedostali!	Repronis
12.	80-7359-771-3	BROWN, Dan	Pavučina lží	Metafora
13.	80-86518-43-4	BROWN, Dan	Andělé a démoni	Metafora
14.	80-86518-95-7	BROWN, Dan	Digitální pevnost	Metafora
15.	80-239-5411-3	MICHORA, Zdeněk	Český Honza : cesta kolem světa za 99 dnů	Ringier ČR
16.	80-7192-806-2	SVATOŠOVÁ, Marie	Až k prolití krve	Karmelitánské nakladatelství
17.	80-7197-265-7	PRATCHETT, Terry	Zaslaná pošta : Úžasná Zeměplocha 32	Talpres
18.	80-86864-14-6	KRAUS, Jan	Tak to vidím já	XYZ
19.	80-7246-303-9	PAWLOWSKÁ, Halina	Záhada žlutých žabek	Motto
20.	80-7329-104-5	OSTRAVSKI, Ostravak	Deník Ostravaka 3 ...fame dal, no ni?	Repronis

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005]

1.2 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2006

Pořadí	ISBN	Autor	Název	Nakladatelství
1.	80-86518-62-0	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda	Metafora
2.	80-7108-281-3	KUNDERA, Milan	Nesnesitelná lehkost bytí	Atlantis
3.	80-7033-973-X	FRANCIS, Dick	Rozkazem	Olympia
4.	80-86990-00-1	HAVEL, Václav	Prosím stručně	Gallery
5.	80-7303-297-X	KHOURY, Raymond	Poslední templář	Domino
6.	80-7185-808-0	ŠABACH, Petr	Občanský průkaz	Paseka
7.	80-7203-729-3	BROWN, Dan	Da Vinciho kód (il. vyd.)	Argo
8.	80-200-1407-1	AUSTENOVÁ, Jane	Pýcha a předsudek (brož.)	Academia
9.	80-7106-791-1	MATRAGI, Blanka	Blanka Matragi	Nakladatelství Lidové noviny
10.	80-7227-246-2	VIEWEGH, Michal	Báječný rok (deník 2005)	Druhé město
11.	80-903837-0-X	BOHDALOVÁ, Jiřina	Měla jsem štěstí na lidi	Press Servis
12.	80-87021-33-9	HOLUBOVÁ, Eva; KRAUS, Jan	Pravdu, prosím!	XYZ
13.	80-207-1218-6	IRVING, John	Dokud tě nenajdu	Odeon (Euromedia Group)
14.	80-7303-329-1	DEAVER, Jeffrey	Hodinář	Domino
15.	80-7203-755-2	COELHO, Paulo	Rukověť bojovníka světla	Argo
16.	80-7192-861-5	KUBÍČEK, Ladislav	Zapalují?	Karmelitánské nakladatelství
17.	80-7195-037-8	SVATOŠOVÁ, Marie	Až k prolití krve	Karmelitánské nakladatelství
18.	80-7197-287-8	PRATCHETT, Terry	Buch! : Úžasná Zeměplocha 31	Talpress
19.	80-249-0377-6	HOFMANNOVÁ, Corinne	Bílá masajka	Ikar (Euromedia Group)
20.	80-7341-911-4	MOSSE, Kate	Labyrint	BB art

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005]

1.3 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2007

Pořadí	ISBN	Autor	Název	Nakladatelství
1.	978-80-7227-256-3	VIEWEGH, Michal	Andělé všedního dne	Druhé město
2.	978-80-7362-413-2	SMITH, Wilbur	Řeka bohů IV : Vnitřní oko	Alpress
3.	80-7108-281-3	KUNDERA, Milan	Nesnesitelná lehkost bytí	Atlantis
4.	978-80-7203-874-9	COELHO, Paulo	Čarodějka z Portobella	Argo
5.	80-7246-349-7	PAWLOWSKÁ, Halina	Jak blbá, tak široká	Motto
6.	978-80-86337-67-8	FORMANOVÁ, Martina	Trojdílné plavky	Eroika
7.	978-80-242-1931-8	FORSYTH, Frederick	Afghánec	Knižní klub (Euromedia Group)
8.	80-7203-869-9	FULGHUM, Robert	Co jsem to proboha udělal?	Argo
9.	978-80-242-1894-6	CHRISTIE, Agatha	Kočka mezi holuby	Knižní klub (Euromedia Group)
10.	978-80-903603-1-0	KMENTA, Jaroslav	Kmotr Mrázek	JKM
11.	978-80-7203-884-8	TOLKIEN, J. R. R.	Húrinovy děti	Argo
12.	978-80-242-1935-6	ŠULC, Jiří	Dva proti Říši	Knižní klub (Euromedia Group)
13.	978-80-7303-357-6	DEAVER, Jeffery	Spící panna	Domino
14.	978-80-7197-318-8	PRATCHETT, Terry	Zimoděj : Úžasná Zeměplocha 34	Talpress
15.	80-7329-145-2	OSTRAVSKI, Ostravak	Deník Ostravaka 6 ...za lepší zytřki!	Repronis
16.	978-80-00-01647-4	CLARKE, Stephen	Merde! : Rok v Paříži	Albatros
17.	978-80-7185-874-4	ŠABACH, Petr	Tři vánoční povídky	Paseka
18.	978-80-7244-215-7	FRÝBOVÁ, Zdena	Milostí prezidenta	Šulc-Švarc
19.	80-7033-973-X	FRANCIS, Dick	Rozkazem	Olympia
20.	80-86983-13-7	BÍLÁ, Lucie	Jen krátká návštěva potěší	Darus

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005]

1.4 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2008

Pořadí	ISBN	Autor	Název	Nakladatelství
1.	978-80-7227-274-7	VIEWEGH, Michal	Román pro muže	Druhé město
2.	978-80-253-0761-8	SVĚRÁK, Zdeněk	Povídky	Fragment
3.	978-80-7246-425-8	NESVADBOVÁ, Barbara	Pohádkář	Motto
4.	978-80-7388-101-2	LAURIE, Hugh	Obchodník se smrtí	XYZ
5.	978-80-903603-2-7	KMENTA, Jaroslav	Kmotr Mrázek II	JKM
6.	978-80-7376-075-5	FRANCIS, Dick; FRANCIS, Felix	Mrtvý dostih	Olympia
7.	978-80-207-1263-9	BOUČKOVÁ, Tereza	Rok kohouta	Odeon (Euromedia Group)
8.	978-80-7203-976-0	COELHO, Paulo	Brida	Argo
9.	978-80-903603-1-0	KMENTA, Jaroslav	Kmotr Mrázek	JKM
10.	978-80-254-1217-6	REMĚSOVÁ, M.; ČECHOVÁ, M.	Téma na román aneb Causa Karel a Vendula	Fany
11.	978-80-7197-335-5	PRATCHETT, Terry	Nadělat prachy : Úžasná Zeměplocha 35	Talpress
12.	978-80-7203-973-9	McCARTHY, Cormac	Cesta	Argo
13.	978-80-257-0012-9	FALCONES, Idefonso	Katedrála moře	Argo
14.	978-80-200-1627-0	KRAUS, Ivan	To na tobě doschne	Academia
15.	978-80-87049-23-5	FORMÁNEK, Ivan	Mluvit pravdu	Smart Press
16.	978-80-207-1254-7	McEWAN, Ian	Pokání	Odeon (Euromedia Group)
17.	978-80-7229-178-6	NIŽNÁNSKY, Jožo	Čachtická paní	Petrklíč
18.	978-80-200-1628-7	KRAUS, Ivan	Prosím tě, neblázni!	Academia
19.	978-80-7246-432-6	PAWLOWSKÁ, Halina	Zanzibar	Motto
20.	978-80-7236-657-6	VĚTVIČKA, Václav	Herbář pod polštář	Vašut Jan

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005]

1.5 Souhrnný žebříček SČKN za rok 2009

Pořadí	ISBN	Autor	Název	Nakladatelství
1.	978-80-257-0171-3	COELHO, Paulo	Vítěz je sám	Argo
2.	978-80-7227-288-4	VIEWEGH, Michal	Povídky o lásce	Druhé město
3.	978-80-7376-133-2	FRANCIS, Dick; FRANCIS, Felix	Talár a dres	Olympia
4.	978-80-253-0761-8	SVĚRÁK, Zdeněk	Povídky	Fragment
5.	978-80-903603-3-4	KMENTA, Jaroslav	Kmotr Mrázek III	JKM
6.	978-80-7106-992-8	PECHÁČKOVÁ, Marcela	Livia Klausová : Smutkem neobtěžuji	Nakladatelství Lidové noviny
7.	978-80-7227-274-7	VIEWEGH, Michal	Román pro muže	Druhé město
8.	978-80-87087-81-7	NESVADBOVÁ, Barbara	Brusinky	Deus
9.	978-80-7294-321-0	LARSSON, Stieg	Dívka, která si hrála s ohněm	Host
10.	978-80-7294-286-2	BARBERYOVÁ, Muriel	S elegancí ježka	Host
11.	978-80-242-2418-3	POLEDNÁKOVÁ, Marie	Líbáš jako Bůh	Knižní klub (Euromedia Group)
12.	978-80-7294-287-9	LARSSON, Stieg	Muži, kteří nenávidí ženy	Host
13.	978-80-7303-492-4	DEAVER, Jeffery	Kříže u cesty	Domino
14.	978-80-7362-601-3	SMITH, Wilbur	Zlatá liška	Alpress
15.	978-80-257-0176-8	CAVE, Nick	Smrt zajdy Munroa	Argo
16.	978-80-207-1303-2	MURAKAMI, Haruki	Sputnik, má láska	Odeon (Euromedia Group)
17.	978-80-257-0128-7	BROWN, Dan	Andělé a démoni	Argo
18.	978-80-87162-19-4	MAWER, Simon	Skleněný pokoj	Kniha Zlín
19.	978-80-00-02267-3	CLARKE, Stephen	Celkem jde o Merde	Albatros
20.	978-80-7185-970-3	ŠABACH, Petr	Škoda lásky	Paseka

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2005]

Příloha č. 2 Žebříčky 20 nejpůjčovanějších knih Městské knihovny v Praze v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009

2.1 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	681	LEGÁTOVÁ, Květa	Želary
2.	517	HŮLOVÁ, Petra	Paměť mojí babičce
3.	503	LEGÁTOVÁ, Květa	Jozova Hanule
4.	499	CLARKOVÁ, Carol Higgins	Červené oči
5.	487	VIEWEGH, Michal	Povídky o manželství a sexu
6.	478	VIEWEGH, Michal	Báječná léta s Klausem
7.	465	COOKSONOVÁ, Catherine	Dům na vřesovišti
8.	462	HAILEY, Arthur	Detektiv
9.	458	PETERSOVÁ, Ellis	Slaměná vdova
10.	457	BROWNOVÁ, Sandra	Závist
11.	453	WOODOVÁ, Barbara	Dům vzpomínek
12.	452	VIEWEGH, Michal	Vybíjená
13.	450	DEVÁTÁ, Ivanka	Jen jednou mladá
14. – 15.	436	CHRISTIE, Agatha	Smysluplná vražda
14. – 15.	436	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
16.	434	VIEWEGH, Michal	Případ nevěrné Kláry
17. – 19.	431	BROWNOVÁ, Sandra	Svědkyňe
17. – 19.	431	DENKER, Henry	Doktorka
17. – 19.	431	McBAIN, Ed	Útočník
20.	426	FRÝBOVÁ, Zdena	Otcem i matkou proti své vůli

[Městská knihovna v Praze, 2010]

2.2 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	638	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
2.	540	ROWLINGOVÁ, Joanne K.	Harry Potter a princ dvojí krve
3.	526	VIEWEGH, Michal	Báječná léta s Klausem
4.	520	VIEWEGH, Michal	Povídky o manželství a sexu
5.	517	BROWN, Dan	Digitální pevnost
6.	514	CLARKOVÁ, Carol Higgins	Červené oči
7.	498	VIEWEGH, Michal	Vybíjená
8.	496	LEGÁTOVÁ, Květa	Želary
9.	495	BROWN, Dan	Pavučina lží
10.	484	HŮLOVÁ, Petra	Paměť moje babičce
11.	483	WOODOVÁ, Barbara	Dům vzpomínek
12.	481	VIEWEGH, Michal	Případ nevěrné Kláry
13.	477	DENKER, Henry	Doktorka
14.	473	HAILEY, Arthur	Detektiv
15.	471	DEVÁTÁ, Ivanka	Jen jednou mladá
16.	469	COOKSONOVÁ, Catherine	Dům na vřesovišti
17. – 18.	466	PARKER, Robert B.	Tajemství zvědavé slečny
17. – 18.	466	SMITH, Wilbur	Triumf slunce
19.	464	BROWNOVÁ, Sandra	Závist
20.	463	BROWNOVÁ, Sandra	Svědky

[Městská knihovna v Praze, 2010]

2.3 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	684	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
2.	634	FRANCIS, Dick	Střepy
3.	588	BRAUNOVÁ, Lilian Jackson	Kočka, která brala růžové pilulky
4.	563	HOFMANNOVÁ, Corinne	Bílá masajka
5.	541	FRANCIS, Dick	Rozkazem
6. – 7.	539	ŽÍDKOVÁ, Anna	Devětkrát jeden vrah
6. – 7.	539	ROBERTSOVÁ, Nora	Černá růže
8.	536	BROWNOVÁ, Sandra	Svědkyňe
9.	533	WOODOVÁ, Barbara	Dům vzpomínek
10. – 11.	532	FIELDINGOVÁ, Joy	Poprvé
10. – 11.	532	VIEWEGH, Michal	Vybíjená
12.	526	VIEWEGH, Michal	Báječná léta s Klausem
13. – 14.	521	BROWNOVÁ, Sandra	Závist
13. – 14.	521	ŠABACH, Petr	Občanský průkaz
15. – 16.	516	CLARKOVÁ, Carol Higgins	Červené oči
15. – 16.	516	ROBERTSOVÁ, Nora	Modrá jiřina
17.	512	FIELDINGOVÁ, Joy	Ztracená
18. – 20	507	BROWN, Dan	Digitální pevnost
18. – 20	507	DEVÁTÁ, Ivanka	Koukám a co nevidím
18. – 20.	507	BROWNOVÁ, Sandra	Modrý záliv

[Městská knihovna v Praze, 2010]

2.4 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	679	HOFMANNOVÁ, Corinne	Bílá masajka
2.	668	FIELDINGOVÁ, Joy	Řekni, kde ji najdu
3.	642	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
4. – 5.	591	ROBERTSOVÁ, Nora	Modrá jiřina
4. – 5.	591	CLARKOVÁ, Mary Higgins	Děvčátka v modrém
6.	577	BRAUNOVÁ, Lilian Jackson	Kočka, která stopovala zloděje
7.	573	ROBERTSOVÁ, Nora	Červená lilie
8.	570	OBERMANNOVÁ, Irena	Deník šílené milenky
9.	569	FRANCIS, Dick	Střepy
10.	567	ROBERTSOVÁ, Nora	Tanec větru
11.	565	ROBERTSOVÁ, Nora	Zakletá země
12.	558	FRANCIS, Dick	Rozkazem
13.	557	McNAUGHT, Judith	Ztrácím tě, lásko
14.	556	VONDRUŠKA, Vlastimil	Strážce boleslavského mysteria
15. – 16.	553	STEELOVÁ, Danielle	Zázrak
15. – 16.	553	ROWLINGOVÁ, Joanne K.	Harry Potter a relikvie smrti
17.	552	WOODOVÁ, Barbara	Dům vzpomínek
18.	551	PATTERSON, James	Stopy v písku
19.	550	BRAUNOVÁ, Lilian Jackson	Kočka, která zbožňovala sýr
20.	549	FIELDINGOVÁ, Joy	Poprvé

[Městská knihovna v Praze, 2010]

2.5 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	848	BOUČKOVÁ, Tereza	Rok kohouta
2.	696	KELLERMAN, Jonathan	Posedlost
3.	682	VIEWEGH, Michal	Román pro muže
4.	671	FIELDINGOVÁ, Joy	Řekni, kde ji najdu
5.	666	HOFMANNOVÁ, Corinne	Bílá masajka
6.	644	HOSSEINI, Khaled	Lovec draků
7.	635	VONDRUŠKA, Vlastimil	Román o růži
8.	629	CLARKOVÁ, Mary Higgins	Pod rouškou noci
9.	612	CLARKOVÁ, Mary Higgins	Tentokrát naposledy
10.	602	BRAUNOVÁ, Lilian Jackson	Kočka, která věděla kudy kam
11. – 12.	601	ROBERTSOVÁ, Nora	Síla ohně
11. – 12.	601	BRAUNOVÁ, Lilian Jackson	Kočka, která cítila krysu
13. – 14.	587	VIEWEGH, Michal	Vybíjená
13. – 14.	587	ROBERTSOVÁ, Nora	Tanec větru
15.	581	VONDRUŠKA, Vlastimil	Strážce boleslavského mysteria
16.	578	STEELOVÁ, Danielle	Květinový ples
17.	573	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
18.	572	KAČÍRKOVÁ, Eva	Musíš mě zabít
19. – 20.	570	CLARKOVÁ, Mary Higgins	Děvčátka v modrém
19. – 20.	570	STEELOVÁ, Danielle	Její královská Výsost

[Městská knihovna v Praze, 2010]

***Příloha č. 3 Žebříčky 30 nejpůjčovanějších knih v Městské knihovně v Klatovech
v kategorii beletrie za roky 2005 – 2009***

3.1 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1. – 2.	58	JOHN, Radek	Memento
1. – 2.	58	SHAKESPEARE, William	Romeo a Julie
3.	54	LANCZOVÁ, Lenka	Most do Země lásky
4.	48	LANCZOVÁ, Lenka	Stopa v mém srdci
5.	45	NERUDA, Jan	Povídky malostranské
6.	43	REMARQUE, Erich Maria	Na západní frontě klid
7.	42	STEELOVÁ, Danielle	Cesta domů
8. – 9.	41	LANCZOVÁ, Lenka	Hvězda naděje
8. – 9.	41	ROLLAND, Romain	Petr a Lucie
10. – 11.	40	LANCZOVÁ, Lenka	Blbej fór
10. – 11.	40	SHELDONOVÁ, Sidney	Hvězdy svítí z výšky
12.	39	ČAPEK, Karel	Loupežník
13. – 15.	37	BRADFORDOVÁ, Barbara	Síla vůle
13. – 15.	37	LANCZOVÁ, Lenka	Souhvězdí Labutě
13. – 15.	37	VIEWEGH, Michal	Báječná léta pod psa
16. – 17.	36	LANCZOVÁ, Lenka	Kam se vytrácí láska
16. – 17.	36	LANCZOVÁ, Lenka	Všechno bude fajn
18. – 19.	35	LANCZOVÁ, Lenka	Mokrá louka
18. – 19.	35	REMARQUE, Erich Maria	Nebe nezná vyvolených
20. – 21.	34	TYL, Josef Kajetán	Strakonický dudák
20. – 21.	34	LANCZOVÁ, Lenka	Počkej na mě, Radko!
22. – 25.	33	KUBELKOVÁ, Susanna	Madame dnes přijde
22. – 25.	33	MRŠTÍK, Alois	Maryša
22. – 25.	33	VIEWEGH, Michal	Názory na vraždu
22. – 25.	33	VIEWEGH, Michal	Výchova dívek v Čechách
26. – 27.	31	MacNAUGHTOVÁ, Judith	Něžný triumf
26. – 27.	31	OTČENÁŠEK, Jan	Romeo, Julie a tma
28. – 30.	30	CARTLANDOVÁ, Barbara	Uvězněná krása
28. – 30.	30	ERBEN, Karel Jaromír	Kytice
28. – 30.	30	LANCZOVÁ, Lenka	Oranžové blues

[Městská knihovna v Klatovech, 2010]

3.2 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	52	ROLLAND, Romain	Petr a Lucie
2.	49	SHAKESPEARE, William	Romeo a Julie
3.	48	JOHN, Radek	Memento
4.	46	ČAPEK, Karel	Loupežník
5. – 6.	43	REMARQUE, Erich Maria	Na západní frontě klid
5. – 6.	43	VIEWEGH, Michal	Báječná léta pod psa
7.	42	LANCZOVÁ, Lenka	Stopa v mém srdci
8. – 10.	40	MOLIÉRE	Lakomec
8. – 10.	40	NERUDA, Jan	Povídky malostranské
8. – 10.	40	OTČENÁŠEK, Jan	Romeo, Julie a tma
11.	37	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
12.	35	REMARQUE, Erich Maria	Tři kamarádi
13. – 16.	34	LANCZOVÁ, Lenka	Hvězda naděje
13. – 16.	34	MRŠTÍK, Alis	Maryša
13. – 16.	34	VIEWEGH, Michal	Názory na vraždu
13. – 16.	34	VIEWEGH, Michal	Výchova dívek v Čechách
17. – 18.	33	DRDA, Jan	Němá barikáda
17. – 18.	33	QUICKOVÁ, Amanda	Záhadný skvost
19.	32	LANCZOVÁ, Lenka	Souhvězdí Labutě
20. – 23.	31	AUSTENOVÁ, Jane	Pýcha a předsudek
20. – 23.	31	OLBRACHT, Ivan	Nikola Šuhaj loupežník
20. – 23.	31	QUICKOVÁ, Amanda	Květ lásky
20. – 23.	31	REMARQUE, Erich Maria	Nebe nezná vyvolených
24. – 26.	30	LANCZOVÁ, Lenka	Kam se vytrácí láska
24. – 26.	30	STEELOVÁ, Danielle	Síla odvahy
24. – 26.	30	STEELOVÁ, Danielle	Vášnivá sezóna
27. – 29.	29	BRADFORDOVÁ, Barbara	Vše na dosah
27. – 29.	29	DEVERAUXOVÁ, Jude	Dědička
27. – 29.	29	REMARQUE, Erich Maria	Čas žít, čas umírat
30.	28	CARTLANDOVÁ, Barbara	Krásná Karina

[Městská knihovna v Klatovech, 2010]

3.3 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	60	SHAKESPEARE, William	Romeo a Julie
2.	43	ČAPEK, Karel	Loupežník
3.	40	MOLIÉRE	Lakomec
4.	39	NERUDA, Jan	Povídky malostranské
5. – 6.	37	JOHN, Radek	Memento
5. – 6.	37	VIEWEGH, Michal	Báječná léta pod psa
7.	36	TYL, Josef Kajetán	Strakonický dudák
8.	35	REMARQUE, Erich Maria	Na západní frontě klid
9.	34	ROLLAND, Romain	Petr a Lucie
10. – 11.	33	STEELOVÁ, Danielle	Tajemství
10. – 11.	33	ČAPEK, Karel	Povídky z jedné kapsy
12.	31	WOLKER, Jiří	Těžká hodina
13. – 16.	29	BEZRUČ, Petr	Slezské písně
13. – 16.	29	ERBEN, Karel Jaromír	Kytice
13. – 16.	29	NEZVAL, Vítězslav	Manon Lescaut
13. – 16.	29	OLBRACHT, Ivan	Nikola Šuhaj loupežník
17. – 20.	28	HRABAL, Bohumil	Obsluhoval jsem anglického krále
17. – 20.	28	MRŠTÍK, Alois	Maryša
17. – 20.	28	OTČENÁŠEK, Jan	Romeo, Julie a tma
17. – 20.	28	VIEWEGH, Michal	Názory na vraždu
21. – 30.	27	BRADFORDOVÁ, Barbara	Vše na dosah
21. – 30.	27	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
21. – 30.	27	COULTEROVÁ, Catherine	Noční bouře
21. – 30.	27	LANCZOVÁ, Lenka	Souhvězdí Labutě
21. – 30.	27	STEELOVÁ, Danielle	Správná volba
21. – 30.	27	STEELOVÁ, Danielle	Vášnivá sezóna
21. – 30.	27	QUICKOVÁ, Amanda	Svedený ďábel
21. – 30.	27	ROBERTSOVÁ, Nora	Zrádná věrnost
21. – 30.	27	SEIFERT, Jaroslav	Maminka
21. – 30.	27	VIEWEGH, Michal	Výchova dívek v Čechách

[Městská knihovna v Klatovech, 2010]

3.4 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	53	SHAKESPEARE, William	Romeo a Julie
2. – 3.	38	MOLIÈRE	Lakomec
2. – 3.	38	MRŠTÍK, Alois	Maryša
4.	36	ČAPEK, Karel	Loupežník
5.	35	ROLLAND, Romain	Petr a Lucie
6.	32	NERUDA, Jan	Povídky malostranské
7. – 10.	30	JOHN, Radek	Memento
7. – 10.	30	MÁCHA, Karel Hynek	Máj
7. – 10.	30	REMARQUE, Erich Maria	Na západní frontě klid
7. – 10.	30	SHELDONOVÁ, Sidney	Hvězdy svítí z výšky
11. – 12.	29	LANCZOVÁ, Lenka	Hvězda naděje
11. – 12.	29	OTČENÁŠEK, Jan	Romeo, Julie a tma
13. – 14.	28	LANCZOVÁ, Lenka	Kam se vytrácí láska
13. – 14.	28	VIEWEGH, Michal	Báječná léta pod psa
15.	27	ČAPEK, Karel	Válka s mloky
16. – 17.	26	BRADFORDOVÁ, Barbara	Vše na dosah
16. – 17.	26	NEZVAL, Vítězslav	Manon Lescaut
18. – 22.	25	BROWN, Dan	Šifra mistra Leonarda
18. – 22.	25	POE, Edgar Allan	Jáma a kyvadlo a jiné povídky
18. – 22.	25	REMARQUE, Erich Maria	Čas žít, čas umírat
18. – 22.	25	VIEWEGH, Michal	Názory na vraždu
18. – 22.	25	VIEWEGH, Michal	Výchova dívek v Čechách
23. – 28.	24	DICKENS, Charles	Oliver Twist
23. – 28.	24	DRDA, Jan	Němá barikáda
23. – 28.	24	PAVEL, Ota	Smrt krásných srnců
23. – 28.	24	ROBERTSOVÁ, Nora	Past na dobrodruha
23. – 28.	24	STALMANNOVÁ, Franziska	Šampaňské a heřmánkový čaj
23. – 28.	24	ČAPEK, Karel	Povídky z jedné kapsy
29. – 30.	23	BRADFORDOVÁ, Barbara	Síla ženy
29. – 30.	23	CHADWICKOVÁ, Elizabeth	Osudová přitažlivost

[Městská knihovna v Klatovech, 2010]

3.5 Nejpůjčovanější tituly v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Pořadí	Počet výpůjček	Autor	Název
1.	70	SHAKESPEARE, William	Romeo a Julie
2.	53	ČAPEK, Karel	Loupežník
3.	45	REMARQUE, Erich Maria	Na západní frontě klid
4.	44	MRŠTÍK, Alois	Maryša
5.	43	MOLIÉRE	Lakomec
6.	42	JOHN, Radek	Memento
7.	40	NERUDA, Jan	Povídky malostranské
8.	34	ORWELL, George	Farma zvířat
9.	33	ROLLAND, Rolland	Petr a Lucie
10. – 11.	32	POE, Edgar Allan	Jáma a kyvadlo a jiné povídky
10. – 11.	32	POLÁČEK, Karel	Bylo nás pět
12.	30	TYL, Josef Kajetán	Strakonický dudák
13. – 14.	29	DICKENS, Charles	Oliver Twist
13. – 14.	29	MÁCHA, Karel Hynek	Máj
15. – 17.	28	OLBRACHT, Ivan	Nikola Šuhaj loupežník
15. – 17.	28	VIEWEGH, Michal	Báječná léta pod psa
15. – 17.	28	ČAPEK, Karel	Povídky z jedné kapsy
18. – 22.	27	DYK, Viktor	Krysař
18. – 22.	27	KOMENSKÝ, Jan Amos	Labyrint světa a ráj duše
18. – 22.	27	NEZVAL, Vítězslav	Manon Lescaut
18. – 22.	27	ZOLA, Émile	Zabiják
18. – 22.	27	ČAPEK, Karel	Válka s mlouky
23. – 25.	26	CARTLANDOVÁ, Barbara	Řeka lásky
23. – 25.	26	DEVERAUXOVÁ, Jude	Princezna
23. – 25.	26	GARWOODOVÁ, Julie	Nebezpečná hra
26. – 28.	25	SEIFERT, Jaroslav	Maminka
26. – 28.	25	VIEWEGH, Michal	Názory na vraždu
26. – 28.	25	WOLKER, Jiří	Těžká hodina
29. – 30.	24	BOCCACCIO, Giovanni	Dekameron
29. – 30.	24	BRADFORDOVÁ, Barbara	Vše na dosah

[Městská knihovna v Klatovech, 2010]

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této bakalářské práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 19. 5. 2010

Václava Morongová

[illegible]